

Правління Національного банку України
ПОСТАНОВА

25 грудня 2023 року

Київ

№ 182

Про затвердження Положення про характеристики та класифікаційні ознаки класів страхування, особливості здійснення діяльності зі страхування та укладання договорів за класами страхування

Відповідно до статей 7, 15, 55¹, 56 Закону України “Про Національний банк України”, статей 9, 21, пункту 30 розділу VII Закону України “Про фінансові послуги та фінансові компанії”, статей 4, 89, 93, 105, 109, 110, 114, пункту 25 розділу XV Закону України від 18 листопада 2021 року № 1909-IX “Про страхування”, з метою визначення характеристик та класифікаційних ознак класів страхування, ризиків у межах класів страхування, переліку ризиків у межах класів страхування, а також особливостей здійснення діяльності зі страхування та укладання договорів за класами страхування Правління Національного банку України **постановляє**:

1. Затвердити Положення про характеристики та класифікаційні ознаки класів страхування, особливості здійснення діяльності зі страхування та укладання договорів за класами страхування (далі – Положення), що додається.

2. Вимоги щодо підстав, порядку і наслідків зміни або припинення (розірвання) договорів страхування, визначені в пунктах 141, 142 глави 24 розділу VII, главах 28, 29 розділу VIII Положення, поширюються на договори страхування, укладені до дня набрання чинності цією постановою, і продовжують діяти після набрання чинності цією постановою в разі зміни або припинення (розірвання) таких договорів страхування відповідно до вимог та з урахуванням особливостей пункту 22 розділу XV Закону України від 18 листопада 2021 року № 1909-IX “Про страхування” (далі – Закон).

3. Страховики до переоформлення ліцензій на здійснення діяльності зі страхування відповідно до пункту 17 розділу XV Закону укладають договори страхування з урахуванням вимог розділу XIII Закону, пункту 3 цієї постанови, Положення та на підставі співвідношення видів і класів страхування, визначених пунктом 18 розділу XV Закону.

4. Страховики, які мали статус страховика до дня введення в дію Закону, до 30 червня 2024 року включно:

1) мають право укласти договори страхування на підставі внутрішніх документів страховика (правил страхування), що регламентують укладання таких договорів страхування, до приведення своєї діяльності зі страхування у відповідність до вимог Закону з урахуванням вимог пункту 10 розділу XV Закону стосовно укладання договорів страхування відповідно до загальних умов страхового продукту, визначених страховиком відповідно до частини першої статті 89 Закону. Такі договори страхування укладаються з урахуванням співвідношення видів і класів страхування, визначених пунктом 18 розділу XV Закону, із зазначенням у таких договорах класу страхування (ризиків у межах такого класу) та відповідно до вимог розділу XIII Закону і вимог Положення, крім вимог щодо укладання договорів страхування відповідно до загальних умов страхового продукту;

2) зобов'язані привести свою діяльність зі страхування у відповідність до вимог Закону та Положення стосовно укладання договорів страхування відповідно до загальних умов страхового продукту, визначених страховиком відповідно до частини першої статті 89 Закону, та подати до Національного банку України письмове заповнення в довільній формі про це.

5. Департаменту методології регулювання діяльності небанківських фінансових установ (Сергій Савчук) після офіційного опублікування довести до відома страховиків інформацію про прийняття цієї постанови.

6. Постанова набирає чинності з 01 січня 2024 року.

Голова

Андрій ПИШНИЙ

Положення
про характеристики та класифікаційні ознаки класів страхування, особливості
здійснення діяльності зі страхування та укладання договорів за класами
страхування

I. Загальні положення

1. Основні положення та терміни

1. Це Положення розроблено відповідно до Закону України “Про Національний банк України”, Закону України “Про фінансові послуги та фінансові компанії”, Закону України від 18 листопада 2021 року № 1909-IX “Про страхування” (далі – Закон).

2. Терміни в цьому Положенні вживаються в такому значенні:

1) асистуюча компанія – суб’єкт господарювання, що діє на підставі договору зі страховиком і надає допомогу (асистуючі послуги) застрахованим особам або іншим особам, визначеним договором страхування, на умовах, передбачених таким договором страхування;

2) асистуючі послуги – допомога (послуги), яка (які) відповідно до умов договору страхування може (можуть) надаватися безпосередньо страховиком, асистуючою компанією або іншою особою на підставі відповідного договору про надання такої допомоги (таких послуг) та згідно з вимогами законодавства України і може (можуть) включати координацію дій застрахованої особи або іншої особи, визначеної договором страхування, та/або осіб, які надають допомогу / послуги в разі настання страхового випадку, організацію та контроль за наданням такої допомоги / таких послуг, а також виконання асистуючою компанією або іншою особою, яка надає таку допомогу / такі послуги, інших дій, спрямованих на врегулювання події, що має ознаки страхового випадку, включаючи оплату асистуючою компанією (іншою особою) вартості такої допомоги / таких послуг, якщо це передбачено умовами відповідного договору зі страховиком;

3) договір комплексного страхування – договір страхування, що укладається за двома або більше ризиками в межах одного класу страхування або

за двома або більше класами страхування (ризиками в межах таких класів страхування);

4) договори страхування від збитків – договори страхування, укладені за класами страхування 3–9, 14–17 та/або 18 за ризиком, зазначеним у підпункті 2 пункту 96 глави 20 розділу V цього Положення;

5) договори страхування відповідальності – договори страхування, укладені за класами страхування 10–13;

б) договори страхування життя та/або здоров'я – договори страхування, які для цілей цього Положення розуміються як договори страхування, укладені за класами страхування 1, 2 та/або 18 за ризиком, зазначеним у підпункті 1 пункту 96 глави 20 розділу V цього Положення (далі – договори страхування здоров'я), а також договори страхування, укладені за класами страхування 19, 20, 23 (далі – договори страхування життя);

7) допоміжні ризики – ризики, які для цілей цього Положення розуміються як страхові ризики, інші, ніж основні ризики, пов'язані з життям, здоров'ям та/або працездатністю застрахованої особи [включаючи смерть у результаті нещасного випадку, травми, критичні захворювання, хвороби, тілесні ушкодження, тимчасову та/або постійну (стійку) втрату застрахованою особою працездатності], які можуть бути включені до договору страхування життя додатково до основних ризиків у разі виконання умов, передбачених частиною восьмою статті 11 Закону, з урахуванням вимог цього Положення;

8) загальні умови страхового продукту – внутрішній документ страховика, визначений відповідно до частини першої статті 89 Закону, з урахуванням вимог Закону та цього Положення, що встановлює загальні правила (умови), порядок та особливості здійснення страхування за страховим продуктом;

9) нещасний випадок – раптова, випадкова, обмежена в часі, непередбачувана та незалежна від волі застрахованої особи та/або іншої особи, визначеної договором страхування, подія, що відбулася внаслідок зовнішнього впливу та призвела до заподіяння шкоди життю, здоров'ю та/або працездатності застрахованої особи та/або іншої особи, визначеної договором страхування;

10) основні ризики – ризики, які для цілей цього Положення розуміються як страхові ризики, пов'язані з життям та/або пенсійним забезпеченням застрахованої особи (залежно від класу страхування: дожиття застрахованої особи до визначеного договором віку чи дати або вступу у шлюб, або

народження дитини, смерть застрахованої особи), включення до договору страхування життя одного чи кількох з яких є обов'язковим і визначається вимогами цього Положення до відповідного класу страхування життя;

11) особа, відповідальність якої застрахована, – страхувальник та/або інша особа, яка визначена в договорі страхування, відповідальність якої за заподіяну шкоду потерпілій третій особі та/або її майну є об'єктом страхування за договором страхування;

12) потерпіла третя особа – юридична особа, фізична особа-підприємець, фізична особа та/або держава Україна, Автономна Республіка Крим, територіальні громади, іноземні держави та інші суб'єкти публічного права, яким заподіяно шкоду особою, відповідальність якої застрахована, унаслідок настання події, передбаченої договором страхування (страхового ризику);

13) ризик у межах класу страхування – окремий підклас у межах класу страхування (частина класу страхування), що характеризується спільними умовами страхового покриття та виокремлений в межах такого класу з метою встановлення окремих вимог щодо здійснення діяльності зі страхування та укладання договорів страхування за таким ризиком у межах класу страхування.

Терміни “накопичувальна складова” та “ризикова складова” вживаються у значеннях, наведених у Законі України “Про страхування”. Інші терміни в цьому Положенні вживаються в значеннях, наведених у Законі України “Про фінансові послуги та фінансові компанії”, Законі України “Про страхування”, інших законах та нормативно-правових актах України.

3. Договір страхування може передбачати звужене та/або уточнене (конкретизоване) відповідно до обсягу страхового покриття, що надається за таким договором страхування, визначення термінів, наведених у підпунктах 2, 7, 8, 10, 11 пункту 2 глави 1 розділу I цього Положення, за умови, що таке звуження та/або уточнення (конкретизація) терміна не суперечить законодавству України.

2. Предмет та сфера правового регулювання

4. Це Положення визначає:

1) характеристики та класифікаційні ознаки класів страхування, ризиків у межах класів страхування (далі – характеристики та класифікаційні ознаки класів страхування), перелік ризиків у межах класів страхування;

2) особливості здійснення діяльності зі страхування та укладання договорів страхування за класами страхування відповідно до вимог цього Положення;

3) додаткові вимоги до договорів страхування життя за класами страхування життя, включаючи за класом страхування 23 “Пенсійне страхування” щодо договорів пенсійного страхування, та порядку їх укладання;

4) особливості здійснення діяльності зі страхування щодо порядку розрахунку та виплати викупної суми в разі дострокового припинення дії договорів страхування за класами страхування життя;

5) порядок розрахунку частини платежу до повернення в разі дострокового припинення дії договорів за класами страхування, іншого, ніж страхування життя, та особливості здійснення діяльності зі страхування щодо дострокового припинення договорів страхування за класами страхування, іншого, ніж страхування життя;

6) порядок здійснення Національним банком України (далі – Національний банк) контролю за дотриманням страховиками вимог цього Положення.

5. Вимоги цього Положення поширюються на:

1) страховиків та філії страховиків-нерезидентів (далі – страховик), які отримали ліцензію на здійснення діяльності із страхування (далі – ліцензія), а саме діяльності з:

прямого страхування життя за обраними класами страхування (ризиками в межах відповідного класу страхування);

прямого страхування, іншого, ніж страхування життя, за обраними класами страхування (ризиками в межах відповідного класу страхування);

вхідного перестраховування за обраними класами страхування (ризиками в межах відповідного класу страхування);

2) страхових посередників.

6. Вимоги цього Положення не поширюються на:

1) здійснення діяльності зі страхування та укладання договорів страхування за класами страхування життя 21 та 22, що визначені пунктами 3, 4 частини другої статті 4 Закону;

2) діяльність Експортно-кредитного агентства, яка здійснюється відповідно до Закону України “Про фінансові механізми стимулювання експортної діяльності”;

3) особливості здійснення діяльності зі страхування та укладання договорів страхування відповідно до міжнародних систем страхування, що вимагають застосування уніфікованих умов і форм договорів страхування.

7. Вимоги цього Положення поширюються на здійснення діяльності та укладання договорів обов’язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів з урахуванням особливостей, визначених законодавством України у сфері обов’язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів.

8. Особливості укладання договорів страхування з фізичними особами за класами страхування в частині дотримання законодавства України з питань захисту прав споживачів визначаються нормативно-правовими актами Національного банку.

II. Характеристики та класифікаційні ознаки класів страхування, іншого, ніж страхування життя, щодо страхування здоров’я та перелік ризиків у межах таких класів страхування

3. Клас страхування 1 “Страхування від нещасного випадку (у тому числі на випадок виробничої травми та професійного захворювання)”

9. Клас страхування 1 “Страхування від нещасного випадку (у тому числі на випадок виробничої травми та професійного захворювання)” (далі – клас страхування 1), що визначений пунктом 1 частини першої статті 4 Закону, включає ризик у межах класу страхування – страхування від нещасного випадку, включаючи страхування на випадок виробничої травми та професійного захворювання.

10. Клас страхування 1 характеризується обов’язком страховика за визначену договором страхування плату (страхову премію) здійснити страхову виплату страхувальнику (іншій особі, визначеній договором страхування або на підставі законодавства) відповідно до умов договору страхування та/або законодавства в разі настання страхового випадку, включаючи смерть, встановлення інвалідності, втрату працездатності або отримання застрахованою особою травматичних ушкоджень та/або функціональних розладів здоров’я,

унаслідок настання події, на випадок виникнення якої проводиться страхування (страхового ризику).

11. За класом страхування 1 здійснюється страхування на випадок настання:

- 1) нещасного випадку, уключаючи нещасний випадок на транспорті;
- 2) виробничої травми (нещасного випадку на виробництві) та/або професійного захворювання.

12. За класом страхування 1 можуть бути передбачені такі варіанти здійснення страхової виплати в разі настання страхового випадку:

- 1) фіксована грошова виплата в межах страхової суми (ліміту відповідальності) в абсолютній величині або у відсотках від страхової суми;
- 2) відшкодування понесених витрат у межах страхової суми на отримання застрахованою особою медичної допомоги, медичних та/або інших послуг (уключаючи медичне обстеження, профілактично-оздоровчі, реабілітаційні послуги, забезпечення лікарськими засобами та/або медичними виробами) або оплата їх вартості;
- 3) поєднання двох попередніх варіантів страхової виплати.

4. Клас страхування 2 “Страхування на випадок хвороби (у тому числі медичне страхування)”

13. Клас страхування 2 “Страхування на випадок хвороби (у тому числі медичне страхування)” (далі – клас страхування 2), що визначений пунктом 2 частини першої статті 4 Закону, включає такі ризики в межах класу страхування:

- 1) страхування на випадок хвороби;
- 2) медичне страхування.

14. Ризик класу страхування 2, зазначений в підпункті 1 пункту 13 глави 4 розділу II цього Положення, характеризується обов’язком страховика за визначеною договором страхування плато (страхову премію) здійснити страхову виплату страхувальнику (іншій особі, визначеній договором страхування або на підставі законодавства) відповідно до умов договору страхування та/або законодавства в разі настання страхового випадку, уключаючи смерть,

встановлення інвалідності, втрату працездатності або розлад здоров'я внаслідок настання події, на випадок виникнення якої проводиться страхування (страхового ризику).

Ризик “страхування на випадок хвороби” класу страхування 2 не передбачає страхування на випадок настання нещасного випадку та/або страхування на випадок настання виключно професійного захворювання, передбачених за класом страхування 1, крім настання хвороби, спричиненої нещасним випадком.

15. За ризиком класу страхування 2, зазначеним у підпункті 1 пункту 13 глави 4 розділу II цього Положення, здійснюється страхування на випадок настання:

1) певної хвороби, переліку або групи (груп) хвороб, визначених договором страхування;

2) будь-якої хвороби, крім тих, які прямо зазначені в договорі страхування як виключення.

16. Ризик класу страхування 2, зазначений в підпункті 2 пункту 13 глави 4 розділу II цього Положення, характеризується обов'язком страховика за визначеною договором страхування плато (страхову премію) здійснити страхову виплату страхувальнику (іншій особі, визначеній договором страхування або на підставі законодавства) відповідно до умов договору страхування та/або законодавства шляхом відшкодування понесених витрат на отримання застрахованою особою медичної допомоги, медичних та/або інших послуг певного переліку та якості в обсязі, передбаченому договором страхування, або шляхом оплати їх вартості внаслідок настання події, на випадок виникнення якої проводиться страхування (страхового ризику), уключаючи захворювання застрахованої особи, загострення хронічного захворювання, розлад здоров'я внаслідок нещасного випадку, інші розлади здоров'я та/або випадки, передбачені договором страхування.

За договором страхування, укладеним за класом страхування 2 за ризиком “медичне страхування”, у разі настання страхового випадку застрахованій особі надаються асистуючі послуги, якщо інше не передбачено договором страхування.

17. За класом страхування 2 можуть бути передбачені такі варіанти здійснення страхової виплати в разі настання страхового випадку:

1) фіксована грошова виплата в межах страхової суми (ліміту відповідальності) в абсолютній величині або у відсотках від страхової суми;

2) відшкодування понесених витрат у межах страхової суми на отримання застрахованою особою медичної допомоги, медичних та/або інших послуг (уключаючи медичне обстеження, профілактично-оздоровчі, реабілітаційні послуги, забезпечення лікарськими засобами та/або медичними виробами) або оплата їх вартості;

3) поєднання двох попередніх варіантів здійснення страхової виплати.

III. Характеристики та класифікаційні ознаки класів страхування, іншого, ніж страхування життя, щодо страхування майна та перелік ризиків у межах таких класів страхування

5. Клас страхування 3 “Страхування наземних транспортних засобів (крім залізничного рухомого складу)”

18. Клас страхування 3 “Страхування наземних транспортних засобів (крім залізничного рухомого складу)” (далі – клас страхування 3), що визначений пунктом 3 частини першої статті 4 Закону, включає ризик у межах класу страхування – страхування наземних транспортних засобів (крім залізничного рухомого складу).

19. Клас страхування 3 характеризується обов’язком страховика за визначену договором страхування плату (страхову премію) здійснити страхову виплату відповідно до умов договору страхування та/або законодавства шляхом відшкодування страхувальнику (іншій особі, визначеній договором страхування або на підставі законодавства) збитку, понесеного ним (нею) у зв’язку з пошкодженням, знищенням або втратою застрахованого наземного транспортного засобу, а також, якщо це передбачено договором страхування, додаткового обладнання, навісної техніки до нього внаслідок настання події, на випадок виникнення якої проводиться страхування (страхового ризику).

20. Клас страхування 3 передбачає страхування таких об’єктів:

1) наземних транспортних засобів, що відповідно до Закону України “Про дорожній рух” підлягають державній або відомчій реєстрації, включаючи додаткове обладнання, навісну техніку до них, якщо страхування такого обладнання та/або техніки передбачено договором страхування;

2) інших наземних транспортних засобів, включаючи самохідні шасі, великотоннажні та інші технологічні транспортні засоби, скутери, легкі персональні електричні транспортні засоби, низькошвидкісні легкі електричні транспортні засоби, а також додаткового обладнання, навісної техніки до них,

якщо страхування транспортного засобу з додатковим обладнанням, навісною технікою передбачено договором страхування.

21. Клас страхування 3 не включає страхування:

- 1) залізничного рухомого складу за класом страхування 4;
- 2) майна, що перевозиться [уключаючи вантаж, багаж (вантажобагаж)] за класом страхування 7;
- 3) неодержаних доходів унаслідок пошкодження, знищення або втрати наземного транспортного засобу.

6. Клас страхування 4 “Страхування залізничного рухомого складу”

22. Клас страхування 4 “Страхування залізничного рухомого складу” (далі – клас страхування 4), що визначений пунктом 4 частини першої статті 4 Закону, включає ризик у межах класу страхування – страхування залізничного рухомого складу.

23. Клас страхування 4 характеризується обов’язком страховика за визначену договором страхування плату (страхову премію) здійснити страхову виплату відповідно до умов договору страхування та/або законодавства шляхом відшкодування страхувальнику (іншій особі, визначеній договором страхування або на підставі законодавства) збитку, понесеного ним (нею) у зв’язку з пошкодженням, знищенням або втратою застрахованого залізничного рухомого складу (окремих одиниць рухомого складу), та, якщо це передбачено договором страхування, додаткового обладнання до нього внаслідок настання події, на випадок виникнення якої проводиться страхування (страхового ризику).

24. За класом страхування 4 здійснюється страхування таких об’єктів: залізничного рухомого складу (окремих одиниць рухомого складу), включаючи додаткове обладнання до залізничного рухомого складу, якщо страхування такого обладнання передбачено договором страхування.

25. Клас страхування 4 не включає страхування:

- 1) інших наземних транспортних засобів, які не є залізничним рухомим складом;
- 2) майна, що перевозиться [уключаючи вантаж, багаж (вантажобагаж)] за класом страхування 7;

3) неодержаних доходів унаслідок пошкодження, знищення або втрати залізничного рухомого складу (окремих одиниць рухомого складу).

7. Клас страхування 5 “Страхування повітряних суден”

26. Клас страхування 5 “Страхування повітряних суден” (далі – клас страхування 5), що визначений пунктом 5 частини першої статті 4 Закону, включає ризик у межах класу страхування – страхування повітряних суден.

27. Клас страхування 5 характеризується обов’язком страховика за визначену договором страхування плату (страхову премію) здійснити страхову виплату відповідно до умов договору страхування та/або законодавства шляхом відшкодування страхувальнику (іншій особі, визначеній договором страхування або на підставі законодавства) збитку, понесеного ним (нею) у зв’язку з пошкодженням, знищенням або втратою застрахованого повітряного судна або іншого літального апарата, та, якщо це передбачено договором страхування, додаткового обладнання до нього внаслідок настання події, на випадок виникнення якої проводиться страхування (страхового ризику).

28. За класом страхування 5 здійснюється страхування таких об’єктів:

1) цивільних повітряних суден, включаючи додаткове обладнання до них, якщо страхування такого обладнання передбачено договором страхування;

2) інших повітряних суден, літальних апаратів, включаючи додаткове обладнання до них, якщо страхування такого обладнання передбачено договором страхування.

29. Клас страхування 5 не включає страхування:

1) майна, що перевозиться [включаючи вантаж, багаж (вантажобагаж)] за класом страхування 7;

2) неодержаних доходів унаслідок пошкодження, знищення або втрати повітряних суден та інших літальних апаратів.

8. Клас страхування 6 “Страхування водних суден (морських суден, суден внутрішнього плавання та інших самохідних чи несамохідних плавучих споруд)”

30. Клас страхування 6 “Страхування водних суден (морських суден, суден внутрішнього плавання та інших самохідних чи несамохідних плавучих споруд)”

(далі – клас страхування б), що визначений пунктом 6 частини першої статті 4 Закону, включає ризик у межах класу страхування – страхування водних суден.

31. Клас страхування б характеризується обов'язком страховика за визначену договором страхування плату (страхову премію) здійснити страхову виплату відповідно до умов договору страхування та/або законодавства шляхом відшкодування страхувальнику (іншій особі, визначеній договором страхування або на підставі законодавства) збитку, понесеного ним (нею) у зв'язку з пошкодженням, знищенням або втратою застрахованого водного судна, та, якщо це передбачено договором страхування, додаткового обладнання до нього внаслідок настання події, на випадок виникнення якої проводиться страхування (страхового ризику), та/або витратами на загальну аварію.

32. За класом страхування б може здійснюватися страхування таких об'єктів:

1) морських суден, уключаючи додаткове обладнання до них, якщо страхування такого обладнання передбачено договором страхування;

2) суден внутрішнього плавання, уключаючи додаткове обладнання до них, якщо страхування такого обладнання передбачено договором страхування;

3) інших суден, ніж морські судна та судна внутрішнього плавання, уключаючи додаткове обладнання до них, якщо страхування такого обладнання передбачено договором страхування;

4) інших самохідних чи несамохідних плавучих споруд, уключаючи додаткове обладнання до них, якщо страхування такого обладнання передбачено договором страхування.

33. Клас страхування б передбачає можливість відшкодування в разі настання страхового випадку за договором страхування в межах страхової суми (встановлених лімітів відповідальності страховика) витрат, понесених страхувальником (іншою особою, визначеною договором страхування або на підставі законодавства) на судове чи позасудове врегулювання спору, що може виникнути внаслідок або у зв'язку з використанням морського судна, застрахованого за таким договором страхування.

34. Клас страхування б не включає страхування:

1) майна, що перевозиться [(уключаючи вантаж, багаж (вантажобагаж)] за класом страхування 7, крім випадку загальної аварії;

2) неодержаних доходів унаслідок пошкодження, знищення або втрати водного судна.

9. Клас страхування 7 “Страхування майна, що перевозиться [включаючи вантаж, багаж (вантажобагаж)]”

35. Клас страхування 7 “Страхування майна, що перевозиться [включаючи вантаж, багаж (вантажобагаж)]” (далі – клас страхування 7), що визначений пунктом 7 частини першої статті 4 Закону, включає ризик у межах класу страхування – страхування майна, що перевозиться [включаючи вантаж, багаж (вантажобагаж)], незалежно від способу транспортування.

36. Клас страхування 7 характеризується обов’язком страховика за визначену договором страхування плату (страхову премію) здійснити страхову виплату відповідно до умов договору страхування та/або законодавства шляхом відшкодування страхувальнику (іншій особі, визначеній договором страхування або на підставі законодавства) збитку, понесеного ним (нею) у зв’язку з пошкодженням, знищенням або втратою майна, що перевозиться будь-якими видами транспорту, та, якщо це передбачено договором страхування, під час його зберігання внаслідок настання події, на випадок виникнення якої проводиться страхування (страхового ризику), та/або витратами на загальну аварію.

37. За класом страхування 7 здійснюється страхування майна, що перевозиться [включаючи вантаж, багаж (вантажобагаж)], та/або контейнерів, призначених для перевезення такого майна, а також витрат на перевезення, зберігання, фрахт, митні платежі, які не були включені у вартість майна, що перевозиться, якщо відшкодування таких витрат передбачено договором страхування.

38. Клас страхування 7 не включає страхування наземних транспортних засобів, повітряних та водних суден, якими здійснюється перевезення майна [включаючи вантаж, багаж (вантажобагаж)].

10. Клас страхування 8 “Страхування майна від вогню та небезпечного впливу природних явищ”

39. Клас страхування 8 “Страхування майна від вогню та небезпечного впливу природних явищ” (далі – клас страхування 8), що визначений пунктом 8 частини першої статті 4 Закону, включає ризик у межах класу страхування – страхування майна від вогню та небезпечного впливу природних явищ.

40. Клас страхування 8 характеризується обов'язком страховика за визначену договором страхування плату (страхову премію) здійснити страхову виплату відповідно до умов договору страхування та/або законодавства шляхом відшкодування страхувальнику (іншій особі, визначеній договором страхування або на підставі законодавства) збитку, понесеного ним (нею) у зв'язку з пошкодженням та/або знищенням (загибеллю) застрахованого майна внаслідок настання події, на випадок виникнення якої проводиться страхування (страхового ризику), а саме:

1) вогню (пожежі), крім підпалу;

2) вибуху;

3) природних явищ [уключаючи бурю, просідання ґрунту та/або інші, передбачені договором страхування метеорологічні, гідрологічні або геофізичні явища, крім морозу та граду, які за своєю інтенсивністю та площею поширення можуть призвести до пошкодження та/або знищення (загибелі) застрахованого майна];

4) ядерної енергії.

41. За класом страхування 8 здійснюється страхування таких об'єктів:

1) рухомого, нерухомого та іншого майна [уключаючи страхування зелених насаджень іншого призначення, ніж сільськогосподарське, транспортних засобів, які не експлуатуються за призначенням і зберігаються за визначеною в договорі страхування адресою та/або відображені в складі оборотних активів підприємства у звіті про фінансовий стан (балансі) під час їх зберігання];

2) сільськогосподарської продукції (уключаючи страхування посівів та врожаю сільськогосподарських культур, багаторічних насаджень та/або сільськогосподарських тварин);

3) тварин іншого призначення, ніж сільськогосподарське, на випадок загибелі, вимушеного забою (знищення, евтаназії), втрати, травматичного пошкодження та/або захворювання.

42. Клас страхування 8 може передбачати страхування сільськогосподарської продукції (уключаючи страхування посівів та врожаю сільськогосподарських культур, багаторічних насаджень та/або

сільськогосподарських тварин) від дії вогню, небезпечного впливу природних явищ та/або ядерної енергії, що призвели до:

- 1) загибелі (пошкодження) застрахованих посівів (посадок);
- 2) загибелі (недобору, недоотримання) застрахованого врожаю;
- 3) загибелі на випадок загибелі, вимушеного забою (знищення, евтаназії), втрати, травматичного пошкодження та/або захворювання застрахованих сільськогосподарських тварин;
- 4) недоотримання (втрати) сільськогосподарським товаровиробником очікуваного прибутку (доходу) від реалізації вирощеної, відгодованої, виловленої, зібраної, виготовленої ним первинної (без вторинного оброблення та перероблення) сільськогосподарської продукції;
- 5) інших подій, передбачених договором страхування.

43. Клас страхування 8 не включає страхування:

- 1) наземних транспортних засобів за класом страхування 3;
- 2) залізничного рухомого складу за класом страхування 4;
- 3) повітряних суден за класом страхування 5;
- 4) водних суден за класом страхування 6;
- 5) майна, що перевозиться [включаючи вантаж, багаж (вантажобагаж)] за класом страхування 7;
- 6) на випадок перерви в господарській діяльності, недоотримання, втрати доходу, крім очікуваного прибутку (доходу), страхування якого передбачено в підпункті 5 пункту 42 глави 10 розділу III цього Положення;
- 7) майна від ризиків, передбачених класом страхування 9.

44. Виключення, передбачене в пункті 43 глави 10 розділу III цього Положення, не застосовується до транспортних засобів, які не експлуатуються за призначенням і зберігаються за визначеною в договорі страхування адресою та/або відображені в складі оборотних активів підприємства у звіті про фінансовий стан (балансі) під час їх зберігання.

11. Клас страхування 9 “Страхування майна від шкоди, заподіяної градом, морозом, іншими подіями (включаючи крадіжку, розбій, грабіж, умисне пошкодження / знищення майна), крім подій, визначених у класі 8”

45. Клас страхування 9 “Страхування майна від шкоди, заподіяної градом, морозом, іншими подіями (включаючи крадіжку, розбій, грабіж, умисне пошкодження / знищення майна), крім подій, визначених у класі 8” (далі – клас страхування 9), що визначений пунктом 9 частини першої статті 4 Закону, включає ризик у межах класу страхування – страхування майна від шкоди, заподіяної градом, морозом, іншими подіями (включаючи крадіжку, розбій, грабіж, умисне пошкодження / знищення майна).

46. Клас страхування 9 характеризується обов’язком страховика за визначену договором страхування плату (страхову премію) здійснити страхову виплату відповідно до умов договору страхування та/або законодавства шляхом відшкодування страхувальнику (іншій особі, визначеній договором страхування або на підставі законодавства) збитку, понесеного ним (нею) у зв’язку з пошкодженням, знищенням (загибеллю) або втратою застрахованого майна внаслідок настання події, на випадок виникнення якої проводиться страхування (страхового ризику), а саме:

- 1) граду;
- 2) морозу;
- 3) протиправних дій третіх осіб, включаючи крадіжку, розбій, грабіж, умисне пошкодження / знищення майна, підпал;
- 4) інших страхових ризиків, що можуть призвести до пошкодження, знищення (загибелі) або втрати майна, передбачених договором страхування.

47. За класом страхування 9 здійснюється страхування таких об’єктів:

- 1) рухомого, нерухомого та іншого майна [включаючи страхування зелених насаджень іншого призначення, ніж сільськогосподарське, транспортних засобів, які не експлуатуються за призначенням і зберігаються за визначеною в договорі страхування адресою та/або відображені в складі оборотних активів підприємства у звіті про фінансовий стан (балансі) під час їх зберігання];

2) сільськогосподарської продукції (уключаючи страхування посівів та врожаю сільськогосподарських культур, багаторічних насаджень та/або сільськогосподарських тварин);

3) тварин іншого призначення, ніж сільськогосподарське, на випадок загибелі, вимушеного забою (знищення, евтаназії), втрати, травматичного пошкодження та/або захворювання.

48. Клас страхування 9 може передбачати страхування сільськогосподарської продукції (уключаючи страхування посівів та врожаю сільськогосподарських культур, багаторічних насаджень та/або сільськогосподарських тварин) від настання подій, на випадок виникнення яких проводиться страхування (страхових ризиків), що призвели до:

1) загибелі (втрати, пошкодження) застрахованих посівів (посадок);

2) загибелі (недобору, недоотримання) застрахованого врожаю;

3) загибелі, вимушеного забою (знищення, евтаназії), втрати, травматичного пошкодження та/або захворювання застрахованих сільськогосподарських тварин;

4) недоотримання (втрати) сільськогосподарським товаровиробником очікуваного прибутку (доходу) від реалізації вирощеної, відгодованої, виловленої, зібраної, виготовленої ним первинної (без вторинного оброблення та перероблення) сільськогосподарської продукції;

5) інших подій, передбачених договором страхування.

49. Клас страхування 9 не включає страхування:

1) наземних транспортних засобів за класом страхування 3;

2) залізничного рухомого складу за класом страхування 4;

3) повітряних суден за класом страхування 5;

4) водних суден за класом страхування 6;

5) майна, що перевозиться [включаючи вантаж, багаж (вантажобагаж)] за класом страхування 7;

б) майна від ризиків за класом страхування 8;

7) на випадок припинення (втрати, позбавлення), обмеження права власності на майно;

8) на випадок перерви в господарській діяльності, недоотримання, втрати доходу, крім очікуваного прибутку (доходу), страхування якого передбачено в підпункті 5 пункту 48 глави 11 розділу III цього Положення.

50. Виключення, передбачене в пункті 49 глави 10 розділу III цього Положення, не застосовується до транспортних засобів, які не експлуатуються за призначенням і зберігаються за визначеною в договорі страхування адресою та/або відображені в складі оборотних активів підприємства у звіті про фінансовий стан (балансі) під час їх зберігання.

IV. Характеристики та класифікаційні ознаки класів страхування, іншого, ніж страхування життя, щодо страхування відповідальності та перелік ризиків у межах таких класів страхування

12. Клас страхування 10 “Страхування відповідальності, яка виникає внаслідок використання наземного транспортного засобу (у тому числі відповідальності перевізника)”

51. Клас страхування 10 “Страхування відповідальності, яка виникає внаслідок використання наземного транспортного засобу (у тому числі відповідальності перевізника)” (далі – клас страхування 10), що визначений пунктом 10 частини першої статті 4 Закону, включає такі ризики в межах класу страхування:

1) страхування відповідальності власників наземних транспортних засобів, що здійснюється відповідно до Закону України “Про обов’язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів”;

2) страхування відповідальності, яка виникає внаслідок використання (експлуатації) наземних транспортних засобів (уключаючи залізничний транспорт), іншої, ніж визначена Законом України “Про обов’язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів”;

3) страхування відповідальності під час перевезень наземним транспортним засобом (уключаючи залізничний транспорт).

52. Ризик класу страхування 10, зазначений в підпункті 1 пункту 51 глави 12 розділу IV цього Положення, характеризується обов'язком страховика за визначену договором страхування плату (страхову премію) здійснити страхову виплату відповідно до вимог законодавства у сфері обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів шляхом відшкодування шкоди, заподіяної особою, відповідальність якої застрахована, потерпілій третій особі та/або її майну внаслідок настання події, на випадок виникнення якої проводиться страхування (страхового ризику), під час використання (експлуатації) зазначеного в договорі страхування наземного транспортного засобу.

53. Ризик класу страхування 10, зазначений в підпункті 2 пункту 51 глави 12 розділу IV цього Положення, характеризується обов'язком страховика за визначену договором страхування плату (страхову премію) здійснити страхову виплату відповідно до умов договору страхування та законодавства шляхом відшкодування шкоди, заподіяної особою, відповідальність якої застрахована, потерпілій третій особі та/або її майну внаслідок настання події, на випадок виникнення якої проводиться страхування (страхового ризику), під час використання (експлуатації) зазначеного в договорі страхування наземного транспортного засобу (уключаючи залізничний транспорт).

54. За ризиком класу страхування 10, зазначеним у підпункті 2 пункту 51 глави 12 розділу IV цього Положення, може бути застрахована відповідальність власників наземних транспортних засобів:

1) інших (уключаючи залізничний транспорт), ніж визначені законодавством у сфері обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів;

2) які визначені законодавством у сфері обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів за умови, що страхове покриття за договором страхування інше, ніж визначено таким законодавством.

55. За ризиком класу страхування 10, зазначеним у підпункті 2 пункту 51 глави 12 розділу IV цього Положення, не може бути застрахована відповідальність під час перевезень наземним транспортним засобом, передбачена ризиком класу страхування 10, зазначеним у підпункті 3 пункту 51 глави 12 розділу IV цього Положення.

56. Ризик класу страхування 10, зазначений в підпункті 3 пункту 51 глави 12 розділу IV цього Положення, характеризується обов'язком страховика за визначену договором страхування плату (страхову премію) здійснити страхову виплату відповідно до умов договору страхування та/або законодавства шляхом відшкодування шкоди, заподіяної особою, відповідальність якої застрахована, потерпілій третій особі та/або її майну внаслідок настання події, на випадок виникнення якої проводиться страхування (страхового ризику), під час здійснення перевезень наземним транспортним засобом (уключаючи залізничний транспорт).

57. За ризиком у межах класу страхування 10, зазначеним у підпункті 3 пункту 51 глави 12 розділу IV цього Положення, може бути застрахована відповідальність під час перевезень, включаючи відповідальність:

1) перевізника, який здійснює перевезення вантажу, вантажобагажу, пасажирів, багажу та/або пошти наземними транспортними засобами (уключаючи залізничний транспорт);

2) суб'єкта перевезення небезпечних вантажів наземним транспортним засобом (уключаючи залізничний транспорт).

58. За ризиком класу страхування 10, зазначеним у підпункті 3 пункту 51 глави 12 розділу IV цього Положення, не може бути застрахована відповідальність, яка виникає внаслідок використання наземного транспортного засобу, передбачена ризиками класу страхування 10, зазначеними в підпунктах 1 та/або 2 пункту 51 глави 12 розділу IV цього Положення.

59. Клас страхування 10 не включає страхування:

1) відповідальності, яка виникає внаслідок використання повітряного судна (уключаючи відповідальність перевізника), передбаченої класом страхування 11;

2) відповідальності, яка виникає внаслідок використання водного судна (уключаючи відповідальність перевізника), передбаченої класом страхування 12;

3) відповідальності, передбаченої класом страхування 13;

4) судових витрат, передбачених класом страхування 17.

13. Клас страхування 11 “Страхування відповідальності, яка виникає внаслідок використання повітряного судна (у тому числі відповідальності перевізника)”

60. Клас страхування 11 “Страхування відповідальності, яка виникає внаслідок використання повітряного судна (у тому числі відповідальності перевізника)” (далі – клас страхування 11), що визначений пунктом 11 частини першої статті 4 Закону, включає такі ризики в межах класу страхування:

- 1) страхування відповідальності, яка виникає внаслідок використання (експлуатації) повітряного судна;
- 2) страхування відповідальності під час перевезень повітряним судном.

61. Ризик класу страхування 11, зазначений в підпункті 1 пункту 60 глави 13 розділу IV цього Положення, характеризується обов’язком страховика за визначену договором страхування плату (страхову премію) здійснити страхову виплату відповідно до умов договору страхування та/або законодавства шляхом відшкодування шкоди, заподіяної особою, відповідальність якої застрахована, потерпілій третій особі та/або її майну внаслідок настання події, на випадок виникнення якої проводиться страхування (страхового ризику), під час використання (експлуатації) зазначеного в договорі страхування повітряного судна.

62. Ризик класу страхування 11, зазначений в підпункті 2 пункту 60 глави 13 розділу IV цього Положення, характеризується обов’язком страховика за визначену договором страхування плату (страхову премію) здійснити страхову виплату відповідно до умов договору страхування та/або законодавства шляхом відшкодування шкоди, заподіяної особою, відповідальність якої застрахована, потерпілій третій особі та/або її майну внаслідок настання події, на випадок виникнення якої проводиться страхування (страхового ризику), під час здійснення перевезень повітряним судном.

63. За ризиком у межах класу страхування 11, зазначеним у підпункті 2 пункту 60 глави 13 розділу IV цього Положення, може бути застрахована відповідальність під час перевезень, уключаючи відповідальність:

- 1) перевізника, який здійснює перевезення вантажу, вантажобагажу, пасажирів, багажу та/або пошти повітряними суднами;
- 2) суб’єкта перевезення небезпечних вантажів повітряними суднами.

64. Клас страхування 11 не включає страхування:

- 1) відповідальності, яка виникає внаслідок використання наземного транспортного засобу (включаючи відповідальність перевізника), передбаченої класом страхування 10;
- 2) відповідальності, яка виникає внаслідок використання водного судна (включаючи відповідальність перевізника), передбаченої класом страхування 12;
- 3) відповідальності, передбаченої класом страхування 13;
- 4) судових витрат, передбачених класом страхування 17.

14. Клас страхування 12 “Страхування відповідальності, яка виникає внаслідок використання водного судна (у тому числі відповідальності перевізника)”

65. Клас страхування 12 “Страхування відповідальності, яка виникає внаслідок використання водного судна (у тому числі відповідальності перевізника)” (далі – клас страхування 12), що визначений пунктом 12 частини першої статті 4 Закону, включає такі ризики в межах класу страхування:

- 1) страхування відповідальності, яка виникає внаслідок використання (експлуатації) водного судна;
- 2) страхування відповідальності під час перевезень водним судном.

66. Ризик класу страхування 12, зазначений в підпункті 1 пункту 65 глави 14 розділу IV цього Положення, характеризується обов’язком страховика за визначену договором страхування плату (страхову премію) здійснити страхову виплату відповідно до умов договору страхування та/або законодавства шляхом відшкодування шкоди, заподіяної особою, відповідальність якої застрахована, потерпілій третій особі та/або її майну внаслідок настання події, на випадок виникнення якої проводиться страхування (страхового ризику), під час використання (експлуатації) зазначеного в договорі страхування водного судна.

67. Ризик класу страхування 12, зазначений в підпункті 2 пункту 65 глави 14 розділу IV цього Положення, характеризується обов’язком страховика за визначену договором страхування плату (страхову премію) здійснити страхову виплату відповідно до умов договору страхування та/або законодавства шляхом відшкодування шкоди, заподіяної особою, відповідальність якої застрахована, потерпілій третій особі та/або її майну внаслідок настання події, на випадок

виникнення якої проводиться страхування (страхового ризику), під час здійснення перевезень водним судном.

68. За ризиком у межах класу страхування 12, зазначеним у підпункті 2 пункту 65 глави 14 розділу IV цього Положення, може бути застрахована відповідальність під час перевезень, уключаючи відповідальність:

1) перевізника, який здійснює перевезення вантажу, вантажобагажу, пасажирів, багажу та/або пошти водними суднами;

2) суб'єкта перевезення небезпечних вантажів водними суднами.

69. Клас страхування 12 не включає страхування:

1) відповідальності, яка виникає внаслідок використання наземного транспортного засобу (у тому числі відповідальності перевізника), передбаченої класом страхування 10;

2) відповідальності, яка виникає внаслідок використання повітряного судна (у тому числі відповідальності перевізника), передбаченої класом страхування 11;

3) відповідальності, передбаченої класом страхування 13;

4) судових витрат, передбачених класом страхування 17.

15. Клас страхування 13 “Страхування іншої відповідальності (крім визначеної у класах 10, 11, 12)”

70. Клас страхування 13 “Страхування іншої відповідальності (крім визначеної у класах 10, 11, 12)” (далі – клас страхування 13), що визначений пунктом 13 частини першої статті 4 Закону, включає такі ризики в межах класу страхування:

1) страхування іншої відповідальності перед третіми особами, ніж відповідальність оператора ядерної установки за ядерну шкоду, яка може бути заподіяна внаслідок ядерного інциденту, з обмеженнями та особливостями, які дають підстави для застосування спрощеного підходу для розрахунку капіталу платоспроможності та мінімального капіталу;

2) страхування іншої відповідальності перед третіми особами, ніж відповідальність оператора ядерної установки за ядерну шкоду, яка може бути

заподіяна внаслідок ядерного інциденту, без обмежень та особливостей, які дають підстави для застосування спрощеного підходу для розрахунку капіталу платоспроможності та мінімального капіталу;

3) страхування відповідальності оператора ядерної установки за ядерну шкоду, яка може бути заподіяна внаслідок ядерного інциденту, що здійснюється відповідно до Закону України “Про цивільну відповідальність за ядерну шкоду та її фінансове забезпечення”, без обмежень та особливостей, які дають підстави для застосування спрощеного підходу для розрахунку капіталу платоспроможності та мінімального капіталу.

71. Страховик зобов’язаний дотримуватись обмежень та особливостей, які дають підстави для застосування спрощеного підходу для розрахунку капіталу платоспроможності та мінімального капіталу, у разі наявності в нього чинної ліцензії, що включає клас страхування 13 виключно за ризиком, зазначеним у підпункті 1 пункту 70 глави 15 розділу IV цього Положення, а саме:

1) під час укладання договорів страхування, що передбачають розширений період подання вимог потерпілими третіми особами за страховими випадками, що мали місце в період дії договору, встановлювати строк такого періоду не більше ніж один календарний рік після закінчення строку дії договору страхування; та/або

2) не укладати договори страхування, що передбачають визначення в договорі страхування ретроактивної дати та, відповідно, обов’язку страховика здійснити страхову виплату, якщо події, що призвели до настання страхового випадку, виникли в період після ретроактивної дати та до початку строку дії договору страхування.

72. Ризики класу страхування 13, зазначені в підпунктах 1, 2 пункту 70 глави 15 розділу IV цього Положення, характеризуються обов’язком страховика за визначену договором страхування плату (страхову премію) здійснити страхову виплату шляхом відшкодування шкоди, заподіяної особою, відповідальність якої застрахована, потерпілій третій особі та/або її майну внаслідок дій або бездіяльності особи, відповідальність якої застрахована, відповідно до умов, передбачених договором страхування, та/або законодавства.

73. За ризиками класу страхування 13, зазначеними в підпунктах 1, 2 пункту 70 глави 15 розділу IV цього Положення, може обмежуватись обсяг застрахованої відповідальності, уключаючи дію страхового захисту відповідно до умов договору страхування за цим класом страхування (якщо інше не передбачено законодавством України), під час та/або внаслідок провадження

особою, відповідальність якої застрахована, певного виду господарської діяльності, передбаченої в договорі страхування (застрахована діяльність), виконання професійних обов'язків (страхування професійної відповідальності), вироблення продукції чи надання послуг, користування, володіння майном, перебування в певному місці, експлуатації об'єкта, що може становити небезпеку, проведення або участі в певних заходах.

74. Страхування професійної відповідальності за ризиками в межах класу страхування 13, зазначеними в підпунктах 1, 2 пункту 70 глави 15 розділу IV цього Положення, може передбачати обов'язок страховика за визначену договором страхування плату (страхову премію) здійснити страхову виплату відповідно до умов договору страхування та/або законодавства шляхом відшкодування шкоди, заподіяної потерпілій третій особі та/або її майну, особою, відповідальність якої застрахована, під час здійснення професійної діяльності, внаслідок невиконання (неналежного виконання) нею своїх обов'язків, уключаючи неумисні порушення положень законодавства та/або зобов'язань за договорами, на підставі яких здійснюється така професійна діяльність та надаються послуги (виконуються роботи), інші неумисні дії або бездіяльність, помилки, необережність.

75. Класифікаційною ознакою класу страхування 13 в разі страхування професійної відповідальності є дія страхового захисту під час здійснення діяльності, що полягає в наданні послуг (виконанні робіт) суб'єктом господарювання на основі відповідного дозволу державних органів влади або іншої організації / установи відповідно до законодавства (уключаючи ліцензії, сертифікати, свідоцтва, посвідчення, реєстрації) на здійснення такої діяльності згідно з чинним законодавством України та/або вимагає спеціальних знань, досвіду та кваліфікації осіб, які здійснюють цю діяльність.

76. За ризиками в межах класу страхування 13, зазначеними в підпунктах 1, 2 пункту 70 глави 15 розділу IV цього Положення, здійснюється страхування відповідальності перед визначеними третіми особами (визначеним колом третіх осіб), яким може бути завдано шкоду особою, відповідальність якої застрахована, уключаючи:

1) замовників послуг або робіт, що надаються (виконуються) особою, відповідальність якої застрахована;

2) споживачів товарів (робіт, послуг), вироблених (реалізованих, виконаних, наданих) особою, відповідальність якої застрахована;

3) працівників, які перебувають у трудових відносинах з особою, відповідальність якої застрахована.

77. Характерною ознакою класу страхування 13 у разі здійснення діяльності страховика відповідно до Митного кодексу України є укладання страховиком договорів страхування відповідальності особи, на яку покладається обов'язок зі сплати митних платежів, за невиконання такого обов'язку за ризиками, зазначеними в підпунктах 1, 2 пункту 70 глави 15 розділу IV цього Положення.

78. Ризик класу страхування 13, зазначений в підпункті 3 пункту 70 глави 15 розділу IV цього Положення, характеризується обов'язком страховика за визначену договором страхування плату (страхову премію) здійснити страхову виплату відповідно до умов договору страхування та/або законодавства шляхом відшкодування заподіяної потерпілій третій особі та/або її майну ядерної шкоди внаслідок ядерного інциденту, відповідальність за яку несе страхувальник (оператор ядерної установки).

79. Ризик класу страхування 13, зазначений в підпункті 3 пункту 70 глави 15 розділу IV цього Положення, передбачає можливість страхування відповідальності ядерного оператора за наслідки ядерного інциденту під час транспортування ядерних матеріалів.

80. Клас страхування 13 не включає страхування:

1) відповідальності, яка виникає внаслідок використання наземного транспортного засобу (включаючи відповідальність перевізника), передбаченої класом страхування 10;

2) відповідальності, яка виникає внаслідок використання повітряного судна (у тому числі відповідальності перевізника), передбаченої класом страхування 11;

3) відповідальності, яка виникає внаслідок використання водного судна (у тому числі відповідальності перевізника), передбаченої класом страхування 12;

4) судових витрат, передбачених класом страхування 17.

V. Характеристики та класифікаційні ознаки класів страхування, іншого, ніж страхування життя, щодо страхування фінансових витрат та перелік ризиків у межах таких класів страхування

16. Клас страхування 14 “Страхування кредитів”

81. Клас страхування 14 “Страхування кредитів” (далі – клас страхування 14), що визначений пунктом 14 частини першої статті 4 Закону, включає ризик у межах класу страхування – страхування кредитів.

82. Клас страхування 14 характеризується обов’язком страховика за визначену договором страхування плату (страхову премію) здійснити страхову виплату відповідно до умов договору страхування та/або законодавства шляхом відшкодування страхувальнику-кредитодавцю (іншій особі, визначеній договором страхування або на підставі законодавства) збитку, понесеного ним (нею) у зв’язку з непогашенням або неповним погашенням позичальником суми кредиту та/або процентів за користування кредитом унаслідок невиконання або неналежного виконання позичальником зобов’язань за відповідним договором, включаючи невиконання своїх зобов’язань гарантом (поручителем) за кредитним договором, із причин, передбачених договором страхування.

83. За класом страхування 14 може здійснюватися страхування за одним кредитним договором або сукупністю кредитних договорів, які мають схожі та/або однорідні характеристики (кредитний портфель).

17. Клас страхування 15 “Страхування поруки (гарантії)”

84. Клас страхування 15 “Страхування поруки (гарантії)” (далі – клас страхування 15), що визначений пунктом 15 частини першої статті 4 Закону, включає ризик у межах класу страхування – страхування виданих порук (гарантій) та/або прийнятих гарантій.

85. Клас страхування 15 характеризується обов’язком страховика за визначену договором страхування плату (страхову премію) здійснити страхову виплату відповідно до умов договору страхування та/або законодавства шляхом відшкодування страхувальнику (іншій особі, визначеній договором страхування або на підставі законодавства), якщо страхувальник є:

1) кредитором (бенефіціаром), – збитку, понесеного ним у зв’язку з невиконанням або неналежним виконанням гарантом (поручителем) своїх зобов’язань в обсязі та в строки, що визначені в його гарантії або договорі

поруки, унаслідок настання події, на випадок виникнення якої проводиться страхування (страхового ризику);

2) гарантом (поручителем), – збитку, понесеного ним у зв'язку з невиконанням або неналежним виконанням боржником (принципалом) своїх зобов'язань перед кредитором (бенефіціаром) в обсязі та в строки, що визначені в договорі, укладеному між боржником (принципалом) та кредитором (бенефіціаром), унаслідок настання події, на випадок виникнення якої проводиться страхування (страхового ризику).

86. За класом страхування 15 здійснюється страхування таких об'єктів:

1) можливих збитків кредитора (бенефіціара) унаслідок невиконання (неналежного виконання) гарантом (поручителем) своїх зобов'язань в обсязі і в строки, що визначені в його гарантії (договорі поруки);

2) можливих збитків поручителя внаслідок його обов'язку виконати в передбаченому відповідним договором обсязі зобов'язання, забезпечене порукою, у разі його невиконання (неналежного виконання) боржником (принципалом);

3) можливих збитків гаранта внаслідок його обов'язку сплатити кредиторів (бенефіціару) грошову суму відповідно до умов гарантії в разі невиконання (неналежного виконання) порушення боржником (принципалом) зобов'язання, забезпеченого гарантією.

87. Клас страхування 15 не включає страхування кредитів, передбачених класом страхування 14.

18. Клас страхування 16 “Страхування інших фінансових ризиків (крім визначених класами 14, 15)”

88. Клас страхування 16 “Страхування інших фінансових ризиків (крім визначених класами 14, 15)” (далі – клас страхування 16), що визначений пунктом 16 частини першої статті 4 Закону, включає ризик у межах класу страхування – страхування інших фінансових ризиків, крім страхування кредитів та поруки (гарантії).

89. Клас страхування 16 характеризується обов'язком страховика за визначену договором страхування плату (страхову премію) здійснити страхову виплату відповідно до умов договору страхування та/або законодавства шляхом відшкодування страхувальнику (іншій особі, визначеній договором страхування

або на підставі законодавства) понесеного ним (нею) матеріального (майнового) збитку та/або витрат унаслідок настання фінансового ризику, передбаченого договором страхування.

90. За класом страхування 16 здійснюється страхування фінансових ризиків, пов'язаних з ймовірністю втрати грошових коштів, неотриманням (недоотриманням) доходів (прибутку), іншими збитками та/або витратами, уключаючи можливі збитки (витрати):

1) унаслідок невиконання або неналежного виконання контрагентом договірних зобов'язань перед страхувальником (іншою особою, визначеною договором страхування або на підставі законодавства);

2) унаслідок перерви в господарській діяльності;

3) унаслідок припинення (втрати, позбавлення), обмеження права власності на майно;

4) унаслідок втрати роботи та/або доходу;

5) унаслідок неможливості здійснення подорожі (поїздки);

6) унаслідок випадкових подій, що можуть трапитись під час експлуатації наземного транспортного засобу та/або іншого майна;

7) пов'язані з ризиками здійснення операцій з використанням платіжних карток, інформаційними ризиками, ризиками кібербезпеки, іншими фінансовими ризиками.

91. Клас страхування 16 не включає страхування:

1) наземних транспортних засобів за класом страхування 3;

2) залізничного рухомого складу за класом страхування 4;

3) повітряних суден за класом страхування 5;

4) водних суден за класом страхування 6;

5) майна, що перевозиться [включаючи вантаж, багаж (вантажобагаж)] за класом страхування 7;

- б) майна від ризиків за класом страхування 8 та/або 9;
- 7) кредитів за класом страхування 14;
- 8) поруки (гарантії) за класом страхування 15;
- 9) судових витрат, передбачених класом страхування 17.

19. Клас страхування 17 “Страхування судових витрат”

92. Клас страхування 17 “Страхування судових витрат” (далі – клас страхування 17), що визначений пунктом 17 частини першої статті 4 Закону, включає ризик у межах класу страхування – страхування судових витрат.

93. Клас страхування 17 характеризується обов’язком страховика за визначену договором страхування плату (страхову премію) здійснити страхову виплату відповідно до умов договору страхування та/або законодавства шляхом відшкодування страхувальнику (іншій особі, визначеній договором страхування або на підставі законодавства) понесених ним (нею) судових витрат унаслідок настання події, на випадок виникнення якої проводиться страхування (страхового ризику).

94. За класом страхування 17 здійснюється страхування можливих судових витрат, понесених страхувальником (іншою особою, визначеною договором страхування або на підставі законодавства), якщо він (вона) є учасником судової справи, уключаючи відповідача, позивача, третю особу.

95. Клас страхування 17 не включає страхування:

- 1) судових витрат, що можуть виникнути внаслідок або у зв’язку з використанням морських суден;
- 2) судових витрат, що можуть виникнути внаслідок заподіяння шкоди особою, відповідальність якої застрахована за класами страхування 10–13, потерпілій третій особі;
- 3) судових витрат, що підлягають відшкодуванню в разі страхування витрат, пов’язаних із наданням допомоги (асистанс) особам, які потрапили в скрутне становище під час здійснення подорожі за класом страхування 18.

20. Клас страхування 18 “Страховання витрат, пов’язаних з наданням допомоги (асистанс) особам, які потрапили у скрутне становище під час здійснення подорожі”

96. Клас страхування 18 “Страховання витрат, пов’язаних із наданням допомоги (асистанс) особам, які потрапили у скрутне становище під час здійснення подорожі” (далі – клас страхування 18), що визначений пунктом 18 частини першої статті 4 Закону, включає такі ризики в межах класу страхування:

1) страхування медичних витрат, пов’язаних з наданням допомоги (асистанс) особам, які потрапили в скрутне становище під час здійснення подорожі (поїздки) на території України або за кордон;

2) страхування витрат, інших, ніж медичні, пов’язаних з наданням допомоги (асистанс) особам, які потрапили в скрутне становище під час здійснення подорожі (поїздки) на території України або за кордон.

97. Клас страхування 18 характеризується обов’язком страховика за визначену договором страхування плату (страхову премію) здійснити страхову виплату відповідно до умов договору страхування та/або законодавства шляхом відшкодування витрат, пов’язаних з наданням допомоги (асистанс) особі, яка потрапила в скрутне становище під час здійснення нею подорожі (поїздки) на території України або за кордоном (страхувальнику та/або іншій особі, визначеній у договорі страхування), або шляхом оплати вартості таких витрат:

1) за ризиком, зазначеним у підпункті 1 пункту 96 глави 20 розділу V цього Положення, – у зв’язку із захворюванням такої особи, розладом її здоров’я внаслідок нещасного випадку або іншою подією, на випадок виникнення якої проводиться страхування (страхового ризику), а саме: витрати на отримання медичної допомоги, медичних послуг, уключаючи забезпечення лікарськими засобами та/або медичними виробами, та/або інших послуг (допомоги) певного переліку та якості в обсязі, передбаченому договором страхування;

2) за ризиком, зазначеним у підпункті 2 пункту 96 глави 20 розділу V цього Положення, – у зв’язку з дорожньо-транспортною пригодою, поломкою транспортного засобу або іншою подією, на випадок виникнення якої проводиться страхування (страхового ризику), уключаючи витрати на отримання допомоги (послуг) із транспортування, ремонту транспортного засобу, витрати, які понесені (можуть бути понесені) у зв’язку із затримкою авіарейсу, затримкою та/або втратою багажу, витрати на відновлення втрачених особистих документів, витрати на судове чи позасудове врегулювання спору та/або отримання інших послуг (допомоги).

98. Допомога (асистанс) за договором страхування за класом страхування 18 може надаватися страхувальнику чи іншій особі, визначеній договором страхування, у грошовій формі та/або шляхом надання відповідних послуг у зв'язку з настанням страхового випадку, передбаченого договором страхування.

99. Клас страхування 18 не включає страхування витрат на планове (періодичне) технічне обслуговування, гарантійне обслуговування транспортного засобу.

VI. Характеристики та класифікаційні ознаки класів страхування життя, перелік ризиків у межах таких класів страхування, додаткові вимоги до договорів страхування життя та порядку їх укладення

21. Клас страхування 19 “Страхування життя (інше, ніж передбачено класами 20, 21, 22, 23)”

100. Клас страхування 19 “Страхування життя (інше, ніж передбачено класами 20, 21, 22, 23)” (далі – клас страхування 19), що визначений пунктом 1 частини другої статті 4 Закону, включає ризик у межах класу страхування – страхування життя застрахованої особи.

101. Клас страхування 19 характеризується наявністю принаймні одного з таких основних ризиків, що передбачається у договорі страхування:

- 1) дожиття застрахованої особи до визначеного договором віку такої особи;
- 2) дожиття застрахованої особи до визначеної договором дати;
- 3) смерть застрахованої особи.

102. Клас страхування 19 може передбачати страхування допоміжних ризиків, пов'язаних із життям, здоров'ям та/або працездатністю застрахованої особи, на умовах, визначених Законом та цим Положенням, виключно з основними ризиками, передбаченими в пункті 101 глави 21 розділу VI цього Положення.

103. Клас страхування 19, за яким укладається договір страхування життя, може передбачати в таких договорах наявність накопичувальної та/або ризикової складових.

104. Договір страхування життя з накопичувальною складовою, що укладається за класом страхування 19, повинен містити основний ризик дожиття застрахованої особи до визначеного договором віку чи дати та може включати:

- 1) основний ризик смерті застрахованої особи;
- 2) допоміжні ризики.

105. Договір страхування життя з ризиковою складовою, що укладається за класом страхування 19, повинен містити основний ризик смерті застрахованої особи та може включати страхування допоміжних ризиків.

106. Договір страхування життя з накопичувальною складовою за класом страхування 19 може укладатися:

1) з фіксованим розміром страхової суми та/або страхових виплат, фіксованим розміром страхових премій, визначеною періодичністю сплати такої страхової премії, з гарантованим інвестиційним доходом, визначеними умовами редукування та виплати викупної суми, а також може передбачати ризики страхування подружжя (далі – традиційний страховий продукт);

2) зі змінюваним розміром страхової суми та/або страхових премій та без гарантованого інвестиційного доходу (далі – універсальний страховий продукт).

107. Умови договору страхування життя за класом страхування 19 (крім універсального страхового продукту) для кожної застрахованої особи, групи осіб та/або за договором в цілому повинні передбачати:

1) розмір страхової суми та/або страхових виплат за кожним страховим ризиком та/або групою страхових ризиків дожиття та смерті та/або розмір анuitету, крім випадків, визначених Законом;

2) страховий тариф за кожним страховим ризиком та/або групою страхових ризиків дожиття та смерті та/або за договором страхування життя в цілому, крім випадків, визначених цим Положенням;

3) розмір страхової премії та періодичність її сплати за кожним страховим ризиком та/або групою страхових ризиків дожиття та смерті та/або за договором страхування життя в цілому;

4) умови редукування (зменшення) страхових сум та/або страхових виплат у разі несплати страхувальником страхової премії у визначеному

договором розмірі та строки (лише за договорами страхування життя з накопичувальною складовою);

5) розмір (величину) гарантованого інвестиційного доходу (лише за договорами страхування життя з накопичувальною складовою).

108. Договір страхування життя за класом страхування 19 за універсальним страховим продуктом укладається відповідно до вимог, визначених Законом і цим Положенням, та не повинен містити зазначення для кожної застрахованої особи та/або за договором у цілому:

1) розміру страхової суми та/або розміру виплат у вигляді анuitету для основного ризику дожиття застрахованої особи до визначеного договором віку чи дати. Порядок визначення розміру страхової суми зазначається у договорі страхування життя;

2) страхового тарифу для основного ризику дожиття застрахованої особи до визначеного договором віку чи дати;

3) розміру страхової премії та періодичності її сплати для основного ризику дожиття застрахованої особи до визначеного договором віку чи дати;

4) редукування (зменшення) розмірів страхових сум та/або страхових виплат (договір страхування може містити умови перерозподілу сплаченої страхової премії за дожиттям застрахованої особи на допоміжні ризики та основний ризик смерті застрахованої особи);

5) розміру (величини) гарантованого інвестиційного доходу.

109. Гарантований інвестиційний дохід не визначається для допоміжних ризиків, які містить договір страхування життя за класом страхування 19.

110. Клас страхування 19 може передбачати страхування на визначений строк або довічно (протягом усього життя застрахованої особи).

111. Умови договору страхування життя за класом страхування 19 можуть передбачати в разі настання страхового випадку різні форми здійснення страхової виплати:

1) одноразової – у розмірі страхової суми або її частини чи з поверненням страхової премії або її частини;

- 2) у формі виплати страхової суми визначеними в договорі страхування життя частинами (в абсолютній величині та/або у відсотках від страхової суми);
- 3) у формі ануїтету – довічно або протягом визначеного договором страхування періоду.

112. Умови договору страхування життя за класом страхування 19 можуть передбачати звільнення страхувальника – фізичної особи від сплати чергових страхових премій (або їх частин) у разі настання визначеного страхового випадку (страхових випадків).

113. Клас страхування 19 не включає:

- 1) страхування життя до шлюбу та до народження дитини за класом страхування 20;
- 2) інвестиційне страхування життя за класом страхування 21;
- 3) безперервне страхування здоров'я за класом страхування 22;
- 4) пенсійне страхування за класом страхування 23.

22. Клас страхування 20 “Страхування життя до шлюбу та до народження дитини”

114. Клас страхування 20 “Страхування життя до шлюбу та до народження дитини” (далі – клас страхування 20), що визначений пунктом 2 частини другої статті 4 Закону, включає ризик у межах класу страхування – страхування життя застрахованої особи до вступу в шлюб або до народження дитини.

115. Клас страхування 20 передбачає страхування на визначений у договорі страхування за цим класом строк та характеризується:

- 1) наявністю одного з таких основних ризиків, що передбачаються у договорі страхування життя:
 - дожиття застрахованої особи до шлюбу;
 - дожиття застрахованої особи до народження дитини;
- 2) можливістю включення до договору страхування життя основного ризику смерті застрахованої особи.

116. Договір страхування життя за класом страхування 20 містить:

- 1) страхування виключно основного ризику (основних ризиків);
- 2) фіксований розмір страхової суми та страхових премій і визначену періодичність сплати такої премії;
- 3) страховий тариф за кожним страховим ризиком та/або групою страхових ризиків дожиття та смерті та/або за договором страхування життя в цілому;
- 4) умови редукування (зменшення) страхових сум та/або страхових виплат у разі несплати страхувальником страхової премії у визначені договором розмірі та строки;
- 5) розмір (величину) гарантованого інвестиційного доходу;
- 6) мінімальний (гарантований) розмір викупної суми, що визначається відповідно до підпункту 1 пункту 151 глави 24 розділу VII цього Положення.

117. Умови договору страхування життя за класом страхування 20 передбачають у разі настання страхового випадку здійснення одноразової виплати в розмірі страхової суми або її частини чи повернення страхової премії або її частини.

118. Умови договору страхування життя за класом страхування 20 можуть передбачати звільнення страхувальника – фізичної особи від сплати чергових страхових премій (або їх частин) у разі настання визначеного страхового випадку (страхових випадків).

119. Клас страхування 20 не включає:

- 1) страхування життя (інше, ніж передбачено класами страхування 20, 21, 22, 23) за класом страхування 19;
- 2) інвестиційне страхування життя за класом страхування 21;
- 3) безперервне страхування здоров'я за класом страхування 22;
- 4) пенсійне страхування за класом страхування 23.

23. Клас страхування 23 “Пенсійне страхування”

120. Клас страхування 23 “Пенсійне страхування” (далі – клас страхування 23), що визначений пунктом 5 частини другої статті 4 Закону, включає ризик у межах класу страхування – пенсійне страхування, пов’язане з пенсійним забезпеченням застрахованої особи.

121. Клас страхування 23 передбачає страхування на визначений строк або довічно та характеризується:

1) наявністю основного ризику дожиття застрахованою особою до визначеного договором пенсійного страхування віку чи дати, що передбачається таким договором;

2) наявністю основного ризику смерті застрахованої особи з будь-якої причини протягом періоду між початком дії договору пенсійного страхування та дожиттям застрахованою особою до визначеного таким договором віку чи дати, що передбачається договором пенсійного страхування;

3) здійсненням рівномірних страхових виплат у формі анuitету відповідно до вимог, визначених у пункті 125 глави 23 розділу VI цього Положення.

122. Клас страхування 23, за яким укладається договір пенсійного страхування, може передбачати в таких договорах наявність основного ризику смерті застрахованої особи з будь-якої причини протягом усього періоду здійснення страхових виплат у формі анuitету або його частини.

123. Умови договору пенсійного страхування за класом страхування 23 повинні передбачати одну з таких умов страхування:

1) страхування довічної пенсії з урахуванням вимог законодавства України у сфері недержавного пенсійного забезпечення;

2) страхування додаткової пенсії, що передбачає здійснення з урахуванням вимог пункту 125 глави 23 розділу VI цього Положення страхових виплат у формі анuitету (регулярних виплат) довічно або протягом визначеного таким договором страхування періоду в разі дожиття застрахованою особою до визначеного таким договором віку чи дати за умови, що такий вік (або вік застрахованої особи на визначену договором дату) не може бути меншим більше ніж на 10 років від пенсійного віку, який надає право на пенсію за загальнообов’язковим державним пенсійним страхуванням.

124. За класом страхування 23 забороняється визначення в договорі пенсійного страхування умов гарантованого інвестиційного доходу.

125. Умови договору пенсійного страхування за класом страхування 23 можуть передбачати в разі настання страхового випадку такі форми здійснення страхової виплати:

1) у разі дожиття застрахованою особою до визначеного договором пенсійного страхування віку чи дати – у формі анuitету:

довічно шляхом здійснення рівномірних страхових виплат протягом усього життя застрахованої особи або

протягом визначеного договором пенсійного страхування періоду (на визначений строк);

2) у разі смерті застрахованої особи у формі:

одноразової виплати в розмірі страхової суми або її частини чи з поверненням страхової премії або її частини або

анuitету протягом визначеного договором пенсійного страхування періоду (на визначений строк).

126. Страховик зобов'язаний здійснити страхову виплату за страховим випадком дожиття застрахованою особою до визначеного договором пенсійного страхування віку чи дати, передбаченим у підпункті 1 пункту 125 глави 23 розділу VI цього Положення, у формі одноразової виплати в разі виконання всіх таких умов:

1) застрахована особа не пізніше ніж за 15 робочих днів до дати настання страхового випадку за ризиком дожиття надала страховику заяву про намір отримати страхову виплату одноразово (уключаючи внесення змін до умов договору пенсійного страхування щодо форми здійснення страхових виплат, якщо договором не передбачено можливості здійснення страхової виплати одноразово);

2) розмір технічного резерву (з урахуванням резерву бонусів), сформованого щодо такої застрахованої особи за договором пенсійного страхування на дату настання страхового випадку за ризиком дожиття, не перевищує визначений законодавством у сфері недержавного пенсійного забезпечення мінімальний розмір суми пенсійних накопичень, який дає право на здійснення одноразової пенсійної виплати.

127. Строк здійснення страхової виплати у формі анuitету на визначений строк за класом страхування 23 має становити не менше ніж 10 років із дати

дожиття застрахованою особою до визначеного договором пенсійного страхування віку чи дати.

128. Клас страхування 23 не включає:

- 1) страхування життя (інше, ніж передбачено класами страхування 20, 21, 22, 23) за класом страхування 19;
- 2) страхування життя до шлюбу та до народження дитини за класом страхування 20;
- 3) інвестиційне страхування життя за класом страхування 21;
- 4) безперервне страхування здоров'я за класом страхування 22.

VII. Особливості здійснення діяльності зі страхування та укладання договорів страхування за класами страхування

24. Особливості здійснення діяльності зі страхування та укладання договорів страхування життя та/або здоров'я

129. Об'єктом страхування за договорами страхування життя та/або здоров'я є життя, здоров'я, працездатність особи, стосовно якої страхувальник здійснює страхування (застрахованої особи) з урахуванням установлених законодавством України вимог щодо договорів страхування життя та договорів страхування здоров'я та відповідних класів страхування.

Об'єктом страхування за договорами страхування життя може бути також пенсійне забезпечення застрахованої особи.

130. Договором страхування життя та/або здоров'я можуть бути визначені ознаки, причини та/або умови настання події, у разі наявності яких подія може бути визнана страховим випадком, включаючи вид медичної допомоги, що надається застрахованій особі, мінімальна тривалість лікування, ознаки тяжкості розладу здоров'я, перебігу хвороби, певний перелік травматичних ушкоджень, інших розладів здоров'я, хвороб, станів, що включені до або виключені із страхового покриття за договором страхування.

131. Договори страхування життя та/або здоров'я (крім договорів страхування, обов'язковість укладання яких визначена законодавством України) укладаються з особами, які можуть бути страхувальниками відповідно до законодавства України, за умови наявності в потенційного страхувальника (іншої особи, визначеної в договорі страхування, включаючи застраховану

особу, вигодонабувача) страхового інтересу, пов'язаного з об'єктом страхування.

132. Страхувальник, який уклав договір страхування, об'єктом якого є його життя та/або здоров'я, на власну користь одночасно є застрахованою особою.

133. Надання страхувальнику застрахованою особою письмової згоди на страхування є обов'язковим у разі укладання договорів страхування життя або договорів комплексного страхування, що включають страхування за класами страхування 19, 20 та/або 23. В інших випадках обов'язковість отримання страхувальником письмової згоди застрахованої особи на страхування визначається законодавством України або договором страхування.

134. Під час укладення договору страхування життя та/або здоров'я в такому договорі зазначаються, крім випадків, передбачених у пункті 136 глави 24 розділу VII цього Положення:

1) інформація для ідентифікації кожної застрахованої особи, що дає змогу однозначно встановити таку особу відповідно до законодавства України:

прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності), дата народження застрахованої особи та

інша інформація щодо ідентифікації застрахованої особи відповідно до законодавства України та/або на вимогу страховика та/або страхового посередника, включаючи адресу, серію (за наявності) та номер паспорта або іншого документа, що посвідчує особу, реєстраційний номер облікової картки платника податків (за наявності);

2) інформація для ідентифікації вигодонабувача (у разі його визначення): найменування або прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності), дата народження вигодонабувача або

інша інформація відповідно до законодавства України та/або щодо ідентифікації вигодонабувача на вимогу страховика та/або страхового посередника в обсязі, достатньому для ідентифікації вигодонабувача в разі настання страхового випадку та однозначного визначення його права на отримання страхової виплати.

Страхова виплата здійснюється вигодонабувачу, визначеному відповідно до законодавства України, якщо зазначена в договорі інформація про вигодонабувача не дає змоги однозначно встановити його особу.

135. Договором страхування здоров'я, у разі його укладення, може бути передбачено, що страхова сума, страхова премія та/або інші умови страхового покриття є однаковими для всіх застрахованих осіб / групи застрахованих осіб за

умови зазначення їх кількості або визначено індивідуальні умови для застрахованої особи / групи застрахованих осіб.

136. Договори страхування здоров'я за класами страхування 1 і 2 можуть укладатися без зазначення інформації для ідентифікації кожної застрахованої особи, передбаченої в підпункті 1 пункту 134 глави 24 розділу VII цього Положення. У такому договорі страхування інформація про застрахованих осіб зазначається в обсязі, достатньому для ідентифікації таких осіб у разі настання події, що може бути визнана страховим випадком, та визначення розміру страхової виплати щодо кожної застрахованої особи.

137. Договори страхування життя можуть передбачати право на отримання бонусів та/або результатів участі в прибутках страховика, визначених статтею 109 Закону.

138. Договори страхування життя за класами страхування 19, 20 можуть передбачати індексацію (зміну) розміру страхової суми та/або страхових виплат за умови відповідної зміни розміру страхової премії.

139. Особливістю здійснення діяльності зі страхування за ризиком класу страхування 2, зазначеним у підпункті 2 пункту 13 глави 4 розділу II цього Положення, та ризиком класу страхування 18, зазначеним у підпункті 1 пункту 96 глави 20 розділу V цього Положення, є відсутність обов'язку визначення страхового тарифу в договорі страхування, якщо про це зазначено в загальних умовах страхового продукту.

140. Розмір (величина) гарантованого інвестиційного доходу, що застосовується для розрахунку страхового тарифу за договорами страхування життя, що передбачають умову гарантованого інвестиційного доходу відповідно до вимог Закону та цього Положення, не повинен перевищувати чотирьох відсотків річних.

141. За договорами страхування життя та/або здоров'я страхувальник, якщо інше не передбачено договором страхування та/або законодавством України, має право до настання страхового випадку змінити застраховану особу за згодою страховика шляхом ініціювання внесення змін до договору страхування щодо:

- 1) включення до переліку застрахованих осіб нової особи;
- 2) виключення певної застрахованої особи із переліку застрахованих осіб;

3) заміни застрахованої особи за договором страхування на іншу особу з урахуванням вимог, передбачених у пункті 142 глави 24 розділу VII цього Положення.

142. За договорами страхування життя і договорами страхування життя та здоров'я заміна застрахованої особи на іншу особу дозволяється за наявності письмової згоди застрахованої особи, що замінюється, та страховика.

143. Виконання страховиком своїх зобов'язань щодо однієї із застрахованих за договором осіб, включення або виключення особи до/із переліку застрахованих осіб та/або заміна застрахованої особи не є підставою для зміни строку дії договору страхування життя та/або здоров'я щодо інших застрахованих осіб та/або припинення дії такого договору страхування в цілому.

144. Договір страхування життя та/або здоров'я має містити чіткий розподіл розміру належної страхової виплати (у грошовому виразі, відсотках від страхової суми або у вигляді частки страхової суми) кожному вигодонабувачу за одним страховим випадком, якщо в договорі визначено кілька вигодонабувачів за таким випадком. Сума часток страхових виплат, належна всім вигодонабувачам за договором страхування життя, не може перевищувати 100% виплат за кожним ризиком, передбаченим договором страхування життя, та сума часток страхових виплат, належна усім вигодонабувачам за договором страхування здоров'я, не може перевищувати 100% розміру передбаченої у договорі страхування здоров'я для застрахованої особи страхової суми за окремим страховим випадком та/або за групою страхових випадків, та/або за договором страхування в цілому.

145. Грошові зобов'язання за договорами страхування життя (розмір страхових сум, страхових премій, страхових виплат та викупних сум) мають бути визначені відповідно до вимог, визначених статтею 96 Закону, та законодавства України про валютне регулювання.

146. Договір страхування життя, у якому грошові зобов'язання сторін визначено в розрахункових величинах, відмінних від національної валюти та від іноземної валюти, повинен містити:

1) вартість такої розрахункової величини в національній валюті на дату укладення договору страхування життя;

2) розмір першої страхової премії (розмір страхової премії, що підлягає сплаті одноразово) у національній валюті;

3) порядок визначення вартості такої розрахункової величини в національній валюті протягом строку дії договору страхування життя станом на кожен день його дії, а також порядок отримання страхувальником (застрахованою особою, вигодонабувачем) інформації про вартість такої розрахункової величини, розмір страхових сум (виплат) і викупних сум за таким договором страхування життя в національній валюті на будь-яку дату дії такого договору;

4) умову, що страхова виплата та виплата викупної суми за таким договором страхування життя здійснюються страховиком у національній валюті з урахуванням вартості такої розрахункової величини в національній валюті на дату виникнення або на дату виконання таких зобов'язань.

147. За договором страхування життя та/або здоров'я, яким передбачено здійснення страхової виплати в разі настання страхового випадку у вигляді фіксованої грошової виплати в розмірі страхової суми або її частини, страховик здійснює страхову виплату в розмірі та на умовах, передбачених договором страхування, застрахованій особі або іншій особі, визначеній у договорі страхування або на підставі законодавства України.

148. Страхові виплати за договорами страхування, зазначеними в пункті 147 глави 24 розділу VII цього Положення, здійснюються незалежно від суми, яку має отримати застрахована особа / вигодонабувач за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням і соціальним забезпеченням, чи страхової виплати за іншими договорами страхування або сум, отриманих від інших осіб як відшкодування збитків, уключаючи отримання таких сум / виплат / відшкодування збитків вигодонабувачем застрахованої особи.

149. За договорами страхування життя та/або здоров'я, якими передбачено здійснення страхової виплати у вигляді відшкодування понесених витрат (їх частини відповідно до умов договору страхування) або оплати вартості таких витрат (частини вартості відповідно до умов договору страхування), страховик має право здійснювати страхову виплату відповідно до умов договору страхування та/або законодавства України:

1) закладу охорони здоров'я, іншій установі або особі, що надає (надавав, надаватиме) медичну допомогу, медичні та/або інші послуги (уключаючи медичне обстеження, профілактично-оздоровчі, реабілітаційні послуги, забезпечення лікарськими засобами та/або медичними виробами);

2) асистуючій компанії чи іншій особі, яка діє на підставі договору зі страховиком, у порядку, передбаченому таким договором та відповідно до умов

договору страхування, – якщо при настанні страхового випадку така компанія / особа надає (надавала, буде надавати) застрахованій собі асистуючі послуги та/або здійснює (здійснювала, буде здійснювати) оплату за медичну допомогу, медичні та/або інші послуги застрахованій особі (уключаючи медичне обстеження, профілактично-оздоровчі, реабілітаційні послуги, забезпечення лікарськими засобами та/або медичними виробами);

3) застрахованій особі чи іншій особі, яка понесла витрати та має право на отримання страхової виплати згідно з умовами договору страхування та/або відповідно до законодавства України, – у разі якщо така особа самостійно здійснила оплату медичної допомоги, медичних та/або інших послуг (уключаючи медичне обстеження, профілактично-оздоровчі, реабілітаційні послуги, забезпечення лікарськими засобами та/або медичними виробами).

150. Страхові виплати за договорами страхування, зазначеними в пункті 149 глави 24 розділу VII цього Положення, здійснюються незалежно від суми, яку має отримати застрахована особа за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням, соціальним забезпеченням та за іншими договорами страхування, зазначеними в пункті 147 глави 24 розділу VII цього Положення.

151. Договір страхування життя має додатково до вимог, установлених пунктом 7 частини третьої статті 89 Закону, містити умови щодо дострокового припинення дії чи розірвання такого договору та їх правові наслідки, уключаючи:

1) мінімальний (гарантований) розмір викупної суми на кінець кожного року дії договору страхування життя (або на коротший регулярний період) в абсолютній величині та/або у відсотках від страхової суми за ризиком дожиття застрахованої особи до визначеного договором віку чи дати (за договором страхування довічної пенсії – дожиття застрахованої особи до 100 років) або від сплачених страхових премій за договором страхування життя (з урахуванням вимог, визначених законодавством про недержавне пенсійне забезпечення) з накопичувальною складовою (крім універсальних страхових продуктів та договору страхування життя, за яким застраховано дві чи більше особи);

2) порядок розрахунку розміру викупної суми за договором страхування життя, що не містить накопичувальної складової, та/або за універсальним страховим продуктом та/або за договором накопичувального страхування життя, за яким застраховано дві чи більше особи;

3) спосіб подання документів для отримання викупної суми;

4) строк розгляду заяви про дострокове припинення дії договору страхування життя;

152. Договір страхування життя за класами страхування 19, 20, що передбачає страхування тільки на випадок дожиття застрахованої особи, повинен передбачати порядок та умови дострокового припинення дії договору в разі смерті застрахованої особи.

25. Особливості здійснення діяльності зі страхування та укладання договорів страхування від збитків

153. Об'єктом страхування у разі укладання договорів страхування від збитків є:

1) майно на праві володіння та/або користування, та/або розпорядження майном;

2) можливі збитки чи витрати, яких може зазнати страхувальник (інша особа, визначена договором страхування або на підставі законодавства України) у разі настання страхового випадку.

154. Договори страхування від збитків (крім договорів страхування, обов'язковість яких визначена законом) укладаються з особами, які можуть бути страхувальниками відповідно до законодавства України за умови наявності в потенційного страхувальника (іншої особи, визначеної договором страхування або на підставі законодавства України, включаючи вигодонабувача) страхового інтересу, пов'язаного з об'єктом страхування.

155. У договорі страхування від збитків додатково до вимог, передбачених Законом щодо договорів страхування, зазначаються:

1) інформація для ідентифікації кожного об'єкта (групи об'єктів), який (які) приймається (приймаються) на страхування, що дає змогу однозначно встановити такий об'єкт (групу об'єктів) у разі настання події, що може бути визнана страховим випадком;

2) інформація для ідентифікації вигодонабувача, якщо він визначається окремо для об'єкта страхування (групи об'єктів):

найменування або прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності), дата народження або

інша інформація щодо ідентифікації вигодонабувача на вимогу страховика або страхового посередника в обсязі, достатньому для ідентифікації

вигодонабувача в разі настання страхового випадку та однозначного визначення його права на отримання страхової виплати.

Страхова виплата здійснюється вигодонабувачу, визначеному відповідно до законодавства України, якщо зазначена в договорі інформація про вигодонабувача не дає змоги однозначно встановити його особу;

3) страхова сума щодо кожного об'єкта (групи об'єктів), інші умови страхового покриття, що є індивідуальними для об'єкта / групи таких об'єктів.

156. Особливістю здійснення діяльності зі страхування за ризиком класу страхування 18, зазначеним у підпункті 2 пункту 96 глави 20 розділу V цього Положення, та класами страхування 14–17 є відсутність обов'язку визначення страхового тарифу в договорі страхування, якщо про це зазначено в загальних умовах страхового продукту.

157. За класами страхування 3–9, 14–17, а також за ризиком класу страхування 18, зазначеним у підпункті 2 пункту 20 глави 20 розділу V цього Положення, страховик має право здійснювати страхову виплату відповідно до умов договору страхування від збитків та/або законодавства України:

1) страхувальнику;

2) іншій особі, яка згідно з умовами договору страхування та/або відповідно до законодавства України має право на страхову виплату, включаючи вигодонабувача;

3) за класом страхування 16 та ризиком у межах класу страхування 18, зазначеним у підпункті 2 пункту 96 глави 20 розділу V цього Положення, – асистуючій компанії чи іншій особі, яка діє на підставі договору зі страховиком, у порядку, передбаченому таким договором, та відповідно до умов договору страхування, якщо в разі настання страхового випадку така компанія / особа надає (надавала, надаватиме) особі, визначеній договором страхування, асистуючі послуги та/або здійснює (здійснювала, здійснюватиме) оплату допомоги (послуги);

4) іншій установі або особі, що здійснює (здійснювала, здійснюватиме) ремонт пошкодженого застрахованого майна та/або надає (надавала, надаватиме) іншу (інші) допомогу (послуги), пов'язану (пов'язані) з настанням страхового випадку.

158. Договором страхування від збитків може бути передбачено в разі настання страхового випадку відшкодування страховиком у межах страхової

суми (установлених лімітів відповідальності страховика) витрат, понесених страхувальником (іншою особою, визначеною договором страхування або на підставі законодавства України), включаючи витрати на:

- 1) запобігання настанню страхового випадку (заподіяння збитків);
- 2) ліквідацію та/або зменшення наслідків страхового випадку (розміру збитків) витрати на ліквідацію наслідків страхового випадку;
- 3) збереження застрахованого майна під час або після настання страхового випадку;
- 4) прискорення відновлення майна.

159. Договір страхування від збитків, у якому визначено кількох вигодонабувачів для отримання страхової виплати за одним страховим випадком, має містити інформацію, що в разі настання страхового випадку дає змогу здійснити чіткий розподіл належної страхової виплати кожному вигодонабувачу.

26. Особливості здійснення діяльності зі страхування та укладання договорів страхування відповідальності

160. Об'єктом страхування за договорами страхування відповідальності є відповідальність за заподіяну шкоду особі або її майну.

161. Умовами договору страхування відповідальності може бути передбачено, що шкода потерпілій третій особі та/або її майну залежно від класу страхування (ризик у межах класу страхування), за яким укладено договір страхування, та відповідно до умов договору страхування виявляється в майновій (матеріальній) або немайновій (моральній) шкоді, включаючи шкоду життю, здоров'ю, працездатності особи, моральну шкоду, збитки, завдані майну особи та/або внаслідок порушення майнових прав та/або інтересів особи, фінансові збитки, шкоду навколишньому природному середовищу.

162. Договори страхування відповідальності (крім договорів страхування, обов'язковість яких визначена законом) укладаються з особами, які можуть бути страхувальниками відповідно до законодавства України, за умови наявності в потенційного страхувальника (іншої особи, визначеної у договорі страхування, включаючи особу, відповідальність якої застрахована) страхового інтересу, пов'язаного з об'єктом страхування.

163. У договорі страхування відповідальності, яким передбачено страхування відповідальності особи іншої, ніж страхувальник, у разі його укладення, зазначається інформація про особу, відповідальність якої застрахована в обсязі, достатньому для її ідентифікації в разі настання події, що може бути визнана страховим випадком.

164. Особа, відповідальність якої застрахована, може набувати прав та обов'язків страхувальника за договором страхування відповідальності.

165. Особливістю здійснення діяльності зі страхування за класами страхування 10–13 є відсутність обов'язку визначення страхового тарифу в договорі страхування, якщо про це зазначено в загальних умовах страхового продукту, крім випадків, визначених законодавством України.

166. Договором страхування відповідальності може передбачатися:

1) розширений період після закінчення строку дії договору страхування для подання вимог потерпілими третіми особами за страховими випадками, що сталися в період дії договору;

2) ретроактивний період, який починається зі встановленої у договорі страхування ретроактивної дати та діє до початку строку дії договору страхування, та відповідно обов'язок страховика здійснити страхову виплату, якщо події, що призвели до настання страхового випадку, виникли протягом ретроактивного періоду та строку дії договору страхування, за умови, що вимога потерпілою третьою особою заявлена на умовах та протягом строку, передбаченого договором страхування.

167. Договором страхування відповідальності, у разі його укладення, може бути передбачено, що в цілях такого договору страхування визнання факту виникнення обов'язку особи, відповідальність якої застрахована, відшкодувати заподіяну шкоду потерпілій третій особі, визнається в добровільному порядку за згодою страховика шляхом досудового врегулювання спору та/або встановлюється за рішенням суду, що набуло законної сили, відповідно до того, як це передбачено договором страхування відповідальності.

168. За класами страхування 10–13 страховик має право здійснювати страхову виплату відповідно до умов договору страхування відповідальності та/або законодавства України:

1) потерпілій третій особі, її спадкоємцю чи правонаступнику, законному представнику або іншій особі, яка має право на її отримання відповідно до законодавства України;

2) страхувальнику / особі, відповідальність якої застрахована, якщо він (вона) самостійно здійснив (здійснила) відшкодування шкоди потерпілим особам за згодою страховика;

3) закладу охорони здоров'я, іншій установі або особі, що здійснює або здійснила лікування потерпілої третьої особи, ремонт пошкодженого майна третьої особи та/або надає чи надала іншу допомогу (послуги) у разі заподіяння шкоди потерпілій третій особі та/або її майну.

169. Договором страхування відповідальності може бути передбачено в разі настання страхового випадку відшкодування страховиком у межах страхової суми (установлених лімітів відповідальності страховика) витрат, понесених страхувальником (іншою особою, визначеною договором страхування або на підставі законодавства України), включаючи:

1) витрати на запобігання настанню страхового випадку;

2) витрати на ліквідацію або зменшення наслідків страхового випадку;

3) витрати на з'ясування обставин, причин та/або наслідків настання події, яка може бути визнана страховим випадком, розміру заподіяної шкоди;

4) витрати, пов'язані з досудовим урегулюванням претензій та/або з розглядом судових справ у зв'язку із заподіянням особою, відповідальність якої застрахована, шкоди потерпілій третій особі.

170. Під час страхування за класами страхування 10–13 у разі завдання шкоди внаслідок настання одного страхового випадку кільком потерпілим третім особам у разі перевищення розміру шкоди, що підлягає відшкодуванню, страхової суми (ліміту відповідальності страховика), установленої (установленого) у договорі страхування розмір страхової виплати кожній потерпілій третій особі зменшується пропорційно співвідношенню страхової суми (ліміту відповідальності страховика) і розміру шкоди, що підлягає відшкодуванню всім потерпілим третім особам, якщо інше не передбачено договором страхування.

171. Загальна сума страхових виплат за кожним окремим страховим випадком щодо об'єкта страхування, застрахованого за кількома договорами

страхування відповідальності, не може перевищувати розміру фактично заподіяної шкоди (збитків) у разі настання страхового випадку. Страхова виплата здійснюється у розмірі, пропорційному співвідношенню страхової суми (ліміту відповідальності) за окремим договором страхування до загального розміру всіх страхових сум (лімітів відповідальності) за всіма укладеними договорами страхування щодо об'єкта страхування, якщо інше не передбачено умовами договорів страхування.

27. Інші особливості здійснення діяльності зі страхування та укладання договорів страхування за класами страхування

172. Договір страхування укладається відповідно до загальних умов страхового продукту, якщо інше не визначено законодавством України.

173. Страховик розробляє та затверджує окремі загальні умови для кожного страхового продукту.

174. Загальні умови страхового продукту можуть включати інші положення, крім визначених статтею 89 Закону, що не суперечать вимогам законодавства України, залежно від специфіки страхового продукту, умов укладання та виконання договорів страхування за таким страховим продуктом.

175. Загальні умови страхового продукту можуть містити кілька варіантів страхування (програм страхового продукту) на вибір страхувальника, які можуть включати різні складові страхового покриття та інші умови страхування.

176. Обсяг страхового покриття, включаючи конкретний перелік страхових ризиків, страхових випадків, об'єкт, що підлягає страхуванню, варіант страхування (у разі його передбачення у загальних умовах страхового продукту), визначаються в договорі страхування в разі його укладення відповідно до загальних умов страхового продукту.

177. Договором страхування може бути звужено та/або уточнено (конкретизовано) обсяг страхового покриття (включаючи визначені ознаки, причини та/або умови настання події, у разі наявності яких подія може бути визнана страховим випадком) та інші умови страхування, передбачені загальними умовами страхового продукту, на підставі яких укладається такий договір страхування.

178. Договір страхування може включати як свою складову частину загальні умови страхового продукту, визначені страховиком відповідно до частини першої статті 89 Закону, за умови, що така можливість передбачена страховим

продуктом, та в іншій частині такого договору зазначаються індивідуальні умови договору страхування та конкретний обсяг страхового покриття за договором страхування, що укладається зі страхувальником.

179. Страховик (страховий посередник, якщо договір страхування укладається за посередництвом такої особи) укладає договори страхування відповідно до загальних умов страхового продукту, розроблених:

- 1) за одним класом страхування (одним або кількома ризиками в межах одного класу страхування);
- 2) за кількома класами страхування (одним або кількома ризиками в межах різних класів страхування).

180. Договори комплексного страхування укладаються за наявності в страховика ліцензії на здійснення діяльності із страхування за класами страхування (ризиками в межах класу страхування), за якими укладається договір страхування, та за умови визначення у договорі страхування страхового покриття та розміру страхової премії за кожним класом страхування (кожним ризиком у межах класів страхування), крім договорів комплексного страхування, для яких можуть визначатися спільні страхова сума, страхова премія та інші спільні умови страхового покриття, а саме:

- 1) договорів комплексного страхування за класами страхування 8 і 9;
- 2) договорів комплексного страхування за класом страхування 1 та ризиком класу страхування 2, зазначеним у підпункті 1 пункту 13 глави 4 розділу II цього Положення.

181. За одним класом страхування страховик має право розробити кілька загальних умов для різних страхових продуктів.

182. Страховик зобов'язаний розмістити на своєму вебсайті, включаючи його мобільну версію, у відкритому доступі загальні умови страхового продукту відповідно до вимог до розкриття інформації клієнтам і споживачам, установлених законодавством України, не пізніше ніж за один день до дати укладення першого договору страхування відповідно до цих загальних умов.

183. У договорі страхування повинні бути зазначені назва та дата початку дії загальних умов страхового продукту, відповідно до яких укладається такий договір, реквізити внутрішнього документа страховика, яким вони затверджені

(дата, номер), та посилання на сторінку вебсайту страховика, де розміщено такі загальні умови.

184. Страховик зобов'язаний забезпечити розміщення у відкритому доступі на своєму вебсайті, включаючи його мобільну версію, всі редакції загальних умов страхового продукту із зазначенням строку їх дії в такій редакції. Розміщені у відкритому доступі загальні умови страхового продукту зберігаються протягом строку дії договорів страхування, укладених відповідно до цих загальних умов, та протягом п'яти років із дати закінчення строку дії останнього договору страхування, укладеного відповідно до такої редакції, а для договорів страхування життя, що містять накопичувальну складову, – протягом п'яти років із дати повного виконання зобов'язань за виплатами накопичувальної складової за договорами страхування життя, якщо інше не встановлено законодавством України.

185. Зміни до загальних умов страхового продукту вносяться шляхом викладення таких загальних умов у новій редакції, яка розробляється, затверджується та зберігається таким самим чином, як і нові загальні умови страхового продукту. Із введенням в дію нової редакції загальних умов страхового продукту попередня редакція таких загальних умов припиняє дію та нові договори страхування за страховим продуктом укладаються відповідно до нової редакції загальних умов. Договір, укладений за попередньою редакцією загальних умов страхового продукту, продовжує діяти на загальних умовах, відповідно до яких він був укладений, до закінчення строку його дії, крім випадків внесення змін до договору страхування за згодою сторін.

186. Страховик у загальних умовах страхового продукту та в заяві на страхування (якщо договір страхування укладається на підставі такої заяви) визначає вичерпний перелік інформації, яку страхувальник зобов'язаний повідомити страховику (страховому посереднику) перед укладенням договору страхування та яка має істотне значення для прийняття страховиком рішення про укладення договору страхування, та/або про розмір страхової премії за договором страхування, включаючи:

1) відомості про об'єкт страхування, включаючи інформацію про чинні договори страхування, укладені щодо об'єкта страхування;

2) обставини, що мають істотне значення для оцінки страхового ризику (визначення імовірності та вірогідності настання страхового випадку і розміру можливих збитків);

3) інформацію про наявність на законних підставах або на підставі інших правовідносин страхового інтересу щодо об'єкта страхування, включаючи наявність такого інтересу у вигодонабувача (у разі визначення такої особи в договорі страхування).

187. У загальних умовах страхового продукту (крім загальних умов страхових продуктів, відповідно до яких укладаються договори страхування життя з накопичувальною складовою) зазначається максимальна частка витрат страховика, пов'язаних безпосередньо з укладанням і виконанням умов договорів страхування за таким страховим продуктом (далі – максимальна частка витрат). Максимальна частка витрат є розрахунковою величиною очікуваних витрат на укладання та виконання договорів страхування за страховим продуктом, яка закладається у страховий тариф під час його обчислення. Частка витрат страховика, пов'язаних безпосередньо з укладенням та виконанням конкретного договору страхування, визначається страховиком при укладенні такого договору страхування за згодою страхувальника в межах максимальної частки витрат та зазначається у такому договорі страхування, крім договору страхування життя з накопичувальною складовою та договору обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів. Страховику заборонено укладати договір страхування, що передбачає частку витрат страховика, пов'язаних безпосередньо з укладенням та виконанням такого договору страхування, у розмірі, більшому, ніж максимальна частка витрат, що передбачено загальними умовами страхового продукту, відповідно до яких укладається такий договір страхування.

Максимальна частка витрат та/або частка витрат страховика, пов'язаних безпосередньо з укладенням та виконанням конкретного договору страхування, визначається у відсотках від страхового тарифу (страхової премії, якщо страховий тариф у договорі страхування не визначається).

188. У разі укладення договору страхування шляхом приєднання страховик зобов'язаний розмістити на своєму вебсайті, включаючи його мобільну версію, у відкритому доступі для ознайомлення публічну частину такого договору не пізніше ніж за один день до дати приєднання першого клієнта (страхувальника) до такого договору страхування.

189. Страховик зобов'язаний забезпечити розміщення та зберігання у відкритому доступі на своєму вебсайті, включаючи його мобільну версію, всіх редакцій публічної частини договору страхування із зазначенням дати початку дії розміщеної редакції та дати закінчення її дії (для редакцій, що втратили чинність), протягом строку дії договорів страхування, укладених відповідно до цих редакцій, та протягом п'яти років із дати закінчення строку дії останнього договору страхування, укладеного відповідно до такої редакції, а для

накопичувальних договорів страхування життя – протягом п'яти років із дати повного виконання зобов'язань за виплатами накопичувальної складової за договорами страхування життя, укладених відповідно до такої редакції.

190. Примірник договору страхування, що належить страхувальнику, після припинення дії договору страхування (уключаючи дострокове припинення), здійснення страхової виплати залишається у страхувальника, якщо інше не передбачено законодавством України.

VIII. Особливості здійснення діяльності зі страхування в разі дострокового припинення дії договорів страхування

28. Особливості здійснення діяльності зі страхування щодо порядку розрахунку та виплати викупної суми в разі дострокового припинення дії договорів страхування за класами страхування життя

191. Страхувальник або страховик мають право достроково припинити дію договору страхування життя відповідно до умов такого договору та законодавства України (для договорів пенсійного страхування за класом 23 – з урахуванням вимог, визначених статтею 110 Закону та законодавством про недержавне пенсійне забезпечення).

192. Дія договору страхування життя не може бути припинена достроково в разі:

1) ненадання страхувальником згоди страховику на дострокове припинення договору, якщо страхувальник виконує всі умови договору страхування та якщо інше не передбачено умовами такого договору або законодавством України;

2) настання ризиків, інших, ніж дожиття застрахованою особою до визначеного договором пенсійного страхування віку чи дати з урахуванням вимог частини десятої статті 110 Закону.

193. Страховик виплачує страхувальнику або іншій особі, визначеній договором страхування за класами страхування життя або законодавством України, викупну суму, яка є майновим правом такої особи за таким договором, у разі:

1) дострокового припинення дії договору страхування страховиком або страхувальником;

2) розірвання договірних відносин на виконання вимог статті 39³ Податкового кодексу України;

3) припинення страховиком діяльності та виконання страхового портфеля;

4) передачі страхового портфеля страховику- правонаступнику та дострокового припинення договору страхування страхувальником відповідно до статті 56 Закону.

194. Виплата викупної суми страхувальнику або іншій особі, визначеній договором страхування за класами страхування життя або законодавством України, за умов, визначених у підпункті 3 пункту 193 глави 28 розділу VIII цього Положення, здійснюється відповідно до вимог нормативно-правового акта Національного банку з питань передачі страховиком страхового портфеля.

195. Викупна сума за договором страхування життя розраховується на день припинення дії договору страхування життя залежно від періоду, протягом якого діяв такий договір, згідно з методикою, яка є невід'ємною частиною загальних умов страхового продукту.

Викупна сума, що підлягає виплаті за договором страхування життя, не може бути меншою, ніж базовий розмір викупної суми, встановлений у пункті 196 глави 28 розділу VIII цього Положення (залежно від умов договору страхування життя), якщо договір страхування життя не містить порядку визначення (розрахунку) розміру викупної суми та мінімального розміру викупної суми, що визначається відповідно до підпункту 1 пункту 151 глави 24 розділу VII цього Положення.

196. Базовим розміром викупної суми для договорів страхування життя за класами страхування 19, 20, що містять накопичувальну складову, є розмір найкращої оцінки резерву премій, обчислений відповідно до вимог нормативно-правового акта України з питання формування технічних резервів. Для договорів страхування життя, що не містять накопичувальної складової, і договорів, укладених за іншими класами страхування, базовим розміром викупної суми є розмір страхових премій, що повертаються страхувальнику, та визначається в порядку, установленому відповідно до глави 29 розділу VIII цього Положення, залежно від ініціатора такого дострокового припинення.

197. Страховик виплачує страхувальнику викупну суму у зв'язку з припиненням страховиком діяльності та виконанням страхового портфеля. Розмір викупної суми, яка в такому випадку підлягає виплаті страхувальнику,

становить розмір викупної суми, що визначається договором у разі припинення його дії за ініціативою страхувальника, або базовий розмір викупної суми, розрахований відповідно до пункту 196 глави 28 розділу VIII цього Положення, якщо договір страхування життя не містить порядку розрахунку викупної суми та мінімального розміру викупної суми, що визначається відповідно до підпункту 1 пункту 151 глави 24 розділу VII цього Положення.

198. Виплата викупної суми здійснюється страховиком у строки, встановлені в договорі страхування. У разі відсутності встановленого строку для виплати викупної суми страховик зобов'язаний здійснити виплату викупної суми не пізніше ніж протягом 10 робочих днів від дати дострокового припинення дії договору страхування, крім випадків, передбачених законодавством України.

199. Страховик виплачує застрахованій особі викупну суму, що відповідає набутим нею правам відповідно до умов договору, у разі дострокового припинення дії договору пенсійного страхування. Страховик зобов'язаний здійснити виплату викупної суми протягом п'яти робочих днів від дати отримання відповідної заяви, в якій зазначаються реквізити для здійснення виплати, а також документів, що підтверджують право особи на дострокове припинення договору пенсійного страхування.

29. Порядок розрахунку частини платежу до повернення у разі дострокового припинення договорів за класами страхування, іншого, ніж страхування життя, та особливості здійснення діяльності зі страхування у разі дострокового припинення дії договорів за класами страхування, іншого, ніж страхування життя

200. За класами страхування, іншого, ніж страхування життя, у разі дострокового припинення договору страхування за згодою сторін порядок повернення та розрахунку суми страхової премії або її частини до повернення визначаються відповідно до законодавства України за домовленістю сторін договору страхування.

201. Страховик повертає у разі дострокового припинення договору страхування частину сплаченої страхової премії за період, що залишився до закінчення строку дії договору страхування за класами страхування, іншого, ніж страхування життя, з вирахуванням за цей період витрат, пов'язаних безпосередньо з укладенням і виконанням цього договору страхування, та фактичних страхових виплат, що були здійснені за страховими випадками, що сталися протягом строку дії договору страхування (протягом періоду страхування, у якому відбувається таке дострокове припинення, для договорів

страхування, строк дії яких включає періоди страхування та перевищує один рік):

1) страхувальнику або застрахованій особі у випадках, визначених у пункті 207 глави 29 розділу VIII цього Положення, – за таких обставин:

на підставі вимоги страхувальника, не пов'язаної із порушенням страховиком умов договору страхування;

на підставі вимоги страховика, пов'язаної із порушенням страхувальником умов договору страхування;

у разі розірвання договірних відносин на виконання вимог статті 39³ Податкового кодексу України;

2) особі, визначеній на підставі законодавства України, – в разі ліквідації страхувальника – юридичної особи або смерті страхувальника – фізичної особи, або фізичної особи-підприємця, крім випадків, передбачених статтею 100 Закону.

202. Витрати, пов'язані безпосередньо з укладенням і виконанням договору страхування, вираховуються у розмірі, що відповідає частці таких витрат, зазначеній у договорі страхування, крім обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів, за яким вираховуються витрати, що відповідають максимальній частці витрат страховика, визначеній у загальних умовах страхового продукту.

203. Витрати страховика, пов'язані безпосередньо з укладенням та виконанням умов договорів страхування, крім договорів обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів, дорівнюють нулю, якщо страховик (страховий посередник) не зазначив їх розмір у договорі страхування.

204. Страховик повертає страхувальнику всю суму сплаченої страхової премії (страхову премію, сплачену за період страхування, у якому відбувається таке дострокове припинення, для договорів страхування, строк дії яких включає періоди страхування та перевищує один рік) у разі дострокового припинення дії договору страхування у випадку:

1) вимоги страхувальника в разі порушення страховиком умов договору страхування;

2) вимоги страховика, не пов'язаної із порушенням страхувальником умов договору страхування;

3) припинення страховиком діяльності та виконання страхового портфеля;

4) набрання законної сили рішенням суду про визнання договору страхування недійсним.

205. Повернення страхувальнику страхової премії у разі передачі страхового портфеля страховику- правонаступнику та припинення договору страхування страхувальником відповідно до статті 56 Закону здійснюється відповідно до вимог нормативно-правового акта Національного банку з питань передачі страховиком страхового портфеля.

206. Сплачена страхова премія не повертається, у разі дострокового припинення дії договору страхування у зв'язку з виконанням страховиком зобов'язань перед страхувальником у повному обсязі.

207. Сплачена страхова премія (її частина) або частина сплаченої страхової премії за період, що залишився до закінчення строку дії договору страхування, у разі дострокового припинення дії договору страхування підлягає поверненню застрахованій особі, яка її сплатила, якщо згідно з умовами договору страхування на застраховану особу покладено обов'язок зі сплати страхової премії (її частини) і така особа сплатила страхову премію (її частину).

208. Повернення сплаченої страхової премії або її частини здійснюється страховиком у строки, визначені договором страхування або законодавством України. Страховик зобов'язаний повернути страхову премію або її частину не пізніше ніж протягом 10 робочих днів від дати дострокового припинення дії договору страхування у разі відсутності встановленого в договорі страхування строку для такого повернення, крім випадків, передбачених законодавством України.

209. Остаточний розрахунок між страхувальником і страховиком у разі дострокового припинення дії договору страхування, за яким залишилися неврегульовані страхові випадки, здійснюється після прийняття страховиком рішення про визнання випадку страховим та здійснення страхової виплати або прийняття страховиком рішення про невизнання випадку страховим та/або прийняття страховиком рішення про відмову в здійсненні страхової виплати.

IX. Порядок здійснення Національним банком контролю за дотриманням вимог цього Положення

30. Умови здійснення Національним банком контролю за дотриманням вимог цього Положення

210. Національний банк здійснює контроль за дотриманням страховиками вимог цього Положення під час здійснення діяльності зі страхування відповідно до законодавства України (крім законодавства України про захист прав споживачів фінансових послуг).

211. Національний банк застосовує коригувальні заходи в разі виявлення у діяльності страховика ознак, що свідчать про потенційне порушення вимог законодавства України, та заходи впливу в разі порушення вимог цього Положення в порядку, визначеному Законом про страхування та нормативно-правовим актом із питань застосування Національним банком України коригувальних заходів, заходів раннього втручання, заходів впливу у сфері державного регулювання діяльності на ринках небанківських фінансових послуг

31. Порядок надання страховиками документів, інформації та письмових пояснень з питань здійснення діяльності зі страхування

212. Національний банк має право письмово вимагати від страховиків копії документів та інформацію, а також письмові пояснення з питань здійснення діяльності зі страхування.

213. Страховики зобов'язані надавати на письмові вимоги Національного банку відповідну інформацію, копії документів, а також письмові пояснення з питань здійснення діяльності зі страхування у формі та в строки, установлені Національним банком, але не менше ніж протягом п'яти робочих днів.